

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav asijských studií

Bakalářská práce

Silvie Anna Hasalíková

Návratné motivy v románové tvorbě Čchö Inhuna

Recurring motifs in the novels of Ch'oe Inhun

Praha 2020

Vedoucí práce: doc. PhDr. Miriam Löwensteinová, Ph.D.

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé práce doc. PhDr. Miriam Löwensteinové, Ph.D. za cenné připomínky, odborné rady, podporu a čas, který mi věnovala v průběhu zpracování práce. Za podporu rovněž děkuji své rodině.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 27. července 2020

Silvie Anna Hasalíková

Abstrakt

Předmětem této bakalářské práce jsou návratné motivy v románové tvorbě korejského prozaika a dramatika Čchö Inhuna, který byl jedním z nejvýznamnějších představitelů korejské literární scény 60. let, přezdívané také druhá moderna. První část práce se věnuje politickému pozadí kulturní scény období 50.–60. let, stručnému popisu literatury 60. let, životu a ohlasu autorovy tvorby v kontextu jihokorejské kritiky.

Druhá, analytická část práce se zabývá rozbořem dvou děl – *Volného prostoru* a *Deníku spisovatele Kuboa*. V těchto dílech analyzuji způsob výstavby románu, jejich prostor a čas, především se ale soustředím na návratné motivy obou děl.

Klíčová slova

Čchö Inhun, korejská literatura 60. let, generace 19. dubna, Volný prostor, Deník spisovatele Kuboa

Abstract

The subject of this bachelor's thesis is recurring motifs in the novels of the Korean writer and playwright Ch'oe Inhun, who was one of the most eminent representatives of the Korean literary scene of the 1960s, also known as the Second Modernism.

The first part of the thesis deals with the political background of the cultural scene of the 50s–60s, a brief description of the literature of the 60s, the author's life, and the response to the author's work in the context of South Korean literary criticism.

The second analytical part focuses on two of his works – *The Square* and *A Day in the Life of Mr. Gubo, Novelist*. In this part of the work, I observe the composition of the novels, categories of space, and time, but most importantly I focus on the recurring motifs in his work.

Keywords

Ch'oe Inhun, Korean 1960s literature, 4.19 Generation, The Square, A Day in the Life of Mr. Gubo, Novelist

Obsah

1. ÚVOD	7
2. POLITICKÉ POZADÍ KULTURNÍ SCÉNY 50. A 60. LET	9
2.1 VLÁDA I SUNGMANA	9
2.2 DUBNOVÁ REVOLUCE ROKU 1960	10
2.3 MEZIDOBÍ MEZI LETY 1960-1961	11
2.4 VOJENSKÝ PUČ	11
2.5 DŮSLEDKY VLÁDY PAK ČONGHŮIHO A JEHO PÁD	12
2.6 SHRNUÍ	13
3. LITERATURA 60. LET	14
3.1 POVÁLEČNÁ LITERATURA	14
3.2 60. LÉTA	14
3.3 SHRNUÍ	17
4. ŽIVOT A DÍLO ČCHŮ INHUNA	18
4.1 OHLAS ČCHŮ INHUNOVÝCH DĚL	19
4.2 ČCHŮ INHUNOVA TVORBA V OČÍCH JIHOKOREJSKÝCH KRITIKŮ	19
4.3 SHRNUÍ	23
5. VOLNÝ PROSTOR (KWANGDŽANG, 1960)	25
5.1 VÝSTAVBA ROMÁNU	26
5.2 PROSTOR A ČAS	26
5.2.1 Čas	26
5.2.2 Prostor	27
5.3 SYNOPSE	27
6. DENÍK SPISOVATELE KUBOA (SOSŮLKA KUBOSIŮI IRIL, 1969–1972)	30
6.1 ČCHŮ INHUNOVA POSTAVA KUBOA	30
6.2 VÝSTAVBA ROMÁNU	31
6.3 PROSTOR A ČAS	31
6.3.1 Čas	31
6.3.2 Prostor	32
6.4 SYNOPSE	32
7. NÁVRATNÉ MOTIVY	35
7.1 VOLNÝ PROSTOR (KWANGDŽANG)	35
7.1.1 Motiv prostoru	35
7.1.2 I Mjŏngdžunova kritika společnosti	36
7.1.3 I Mjŏngdžunovy opakující se mezilidské problémy	38
7.1.4 Výslech jako katalyzátor děje	40
7.2 DENÍK SPISOVATELE KUBOA (SOSŮLKA KUBOSIŮI IRIL)	41
7.2.1 Kritika vlády	41
7.2.2 Projevy modernizace Koreje	43
7.2.3 Odras severní Koreje v životě Kuboa	45
7.3 Shrnutí	46
7.4 SPOLEČNÉ NÁVRATNÉ MOTIVY KNIH	47
7.4.1 Postava intelektuála	47
7.4.2 Explicitní a implicitní přítomnost Čchŏ Inhuna v dílech	49
7.4.3 Polarizace	51
7.5 ZÁVĚRY	52
8. ZÁVĚR	53
9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	55

1. Úvod

Cílem této práce je představit významného korejského prozaika a dramatika Čchö Inhuna, který zásadně ovlivnil korejskou literaturu šedesátých let, spolu s tím také dobu, ve které tvořil, ale i návratné motivy v jeho vybraných dílech.

Přes autorovu relativně dlouhou spisovatelskou kariéru byl Čchö Inhun, mimo posledních dvaceti let, vnímán zejména jako ústřední postava literatury šedesátých let a autor emblematické novely *Volný prostor*. Studie týkající se jeho tvorby sice v určité míře existovaly, ale začaly nabírat na popularitě až od roku 2000 a s autorovým úmrtím se jejich počet výrazně znásobil. Jedná se ale o práce psané především v korejském jazyce. Ty se orientují již i na ostatní díla, avšak do současnosti stále neexistuje publikace, která by komplexně pojala všechna díla, neexistuje ani řádná biografická studie.

Práci jsem rozdělila do dvou celků. V první části se snažím o stručně nastínění politického pozadí kulturní scény období, ve kterém autor tvořil, protože právě toto prostředí je jedním z ústředních námětů Čchö Inhunovy tvorby. Dále pokračuji s charakteristikou korejské literatury šedesátých let a krátkým představením autora včetně jeho literární tvorby. Poslední část tohoto celku je zaměřena na souhrnné vnímání Čchö Inhunova díla korejskou literární kritikou.

Druhá část práce je analytická. Z autorova rozsáhlého díla jsem si vybrala dvě knihy pro analýzu – *Volný prostor* a *Deník spisovatele Kuboa*. Podnětem pro výběr těchto dvou knih byla jejich předpokládaná značná autobiografičnost a vzájemná provázanost témat, také se tímto výběrem pokouším o zaplnění mezery v diskurzu o Čchö Inhunovi. Nejprve jsem v každém z nich rozebrala způsob výstavby románu, prostoru, času a připojila k nim stručnou synopsi, na jejímž základě jsem si vymezila motivy, kterým se věnuji v poslední, klíčové části práce. V práci se soustředím na návratné motivy. Ty se zpočátku pokouším analyzovat odděleně, v následující kapitole vybrané motivy propojit a zároveň popsat jejich přesah do života Čchö Inhuna. Úryvky z děl jsou přeložené z korejštiny a jsou mým dílem.

Pro přepisy korejských jmen v textu používám standardní českou vědeckou transkripci a při výskytu korejského díla uvádím v závorce datum vydání a jeho český překlad, názvy děl v češtině i korejštině odlišuji v textu zápisem kurzívou. V případě citace z korejských zdrojů uvádím v závorce jejich český překlad. Korejská jména zapisuji v pořadí příjmení, vlastní jméno, pokud některý z autorů uvede své jméno již romanizované, ponechávám v práci jeho preferovanou transkripci. Pramenem jsou pro mě obě díla v originálním korejském znění, ovšem jen v jedné verzi, jako sekundární

literaturu rovněž využívám převážně zdrojů psaných v korejštině, ať už se jedná o dějiny literatury, novinové články nebo závěrečné práce. Cituji podle citační normy ČSN ISO 690.

2. Politické pozadí kulturní scény 50. a 60. let

2.1 Vláda I Süngmana

I Süngman byl za podpory Spojených států amerických zvolen prezidentem První republiky roku 1948. Jeho představa o řízení státu byla ale velmi odlišná od představ USA a spíše než to, aby se pokusil o demokratizaci Koreje po dlouhém období japonské nadvlády, preferoval autokratické, téměř monarchistické vedení státu s velkou dávkou prezidentských pravomocí. V průběhu korejské války roku 1952 vyhlásil I Süngman stanné právo a prosadil si přímou volbu prezidenta. Udržení se na prezidentské pozici bylo jeho hlavní prioritou.¹

Ekonomický rozvoj země po válce byl z velké části financován Spojenými státy. Sponzorovaly téměř 80 % celkového HDP Koreje. Ta se zaměřovala především na import a odmítala exportovat suroviny do Japonska. Neměla ale připravenou ani jinou alternativu pro nastartování poválečné ekonomiky. USA byly vystrašeny daleko rychlejším vývojem severní Koreje, která byla v porovnání s jihem více industrializovaná, proto se snažily tlačit na vládu, aby zavedla rychlejší změny. Především se domáhaly devalvace měny, jejíž vysoká inflace nahrávala prostřednictvím prodeje dovozních licencí investorům peníze do kapes prezidentovi a jeho Liberální straně.²³

Jedním ze zlomových bodů jihokorejské politiky bylo vytvoření Zákona o národní bezpečnosti, který se I Süngmanovi podařilo prosadit v Národním shromáždění. Prostřednictvím tohoto zákona likvidoval nespočet opozičních politiků, obviněných z prokomunistických aktivit, a tak si postupně získal většinovou podporu vlády. Protivníci prezidentských voleb se rovněž začali před volbami záhadně ztrácet.⁴ Takto zemřel například kandidát na prezidenta Čo Pjongam nebo mírný favorit voleb roku 1960 Čo Pjongok. Obzvláště smrt Čo Pjongoka a incident s falšováním výsledků voleb patřily mezi hlavní podněty pro studentskou revoltu.⁵

¹ ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001, s. 251-253. Dějiny států. ISBN 80-710-6411-4.

² Mnozí z představitelů strany byli lidé pracující ve státní správě v období koloniální nadvlády Japonska. V Koreji sice formálně proběhly procesy s kolaboranty v letech 1948-1948, většina z nich ale pokračovala v kariéře dál a během korejské války sám I Süngman komise nejen zrušil, ale všechna rozhodnutí soudů prohlásil za nulitní. (O, Ikhwan. *Panmindžok hängüthkpjöl čosaiwönhüi* (Speciální vyšetřovací komise protinárodních aktivit). Encyclopedia of Korean culture [online]. Söngnam: Academy of Korean Studies, 1995 [cit. 2019-12-04]. Dostupné z: http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Index?contents_id=E0021478)

³ SETH, Michael J. *A history of Korea: from antiquity to the present*. Lanham, Md.: Rowman & Littlefield Publishers, 2011, s. 374-375. ISBN 978-0-7425-6716-0.

⁴ ECKERT, 2001, s. 251-254.

⁵ SETH, 2011, s. 381-383.

2.2 Dubnová revoluce roku 1960

Bezdětný I Sŭngman, kterému bylo v roce 1960 již 85 let, adoptoval politika I Kibunga kandidujícího na viceprezidenta Koreje, aby pokračoval v jeho šlépějích. V cestě mu ale stála I Kibungova nepopularita mezi občany. Jasným favoritem na viceprezidenta byl totiž opoziční demokratický⁶ kandidát Čang Mjŏn, avšak volby s přehledem podvodně vyhrál I Kibung a prezidentské volby po čtvrté I Sŭngman.⁷

Revoluci začali studenti. V době diktatury I Sŭngmana nebyl ještě mezi lidmi pevně ukotven koncept politického povědomí, proto více než jako vidinu politické svobody a vyjádření nenávisti vůči I Sŭngmanovi považovali studenti povstání spíše jako boj proti korupci a bezpráví jeho vlády.⁸Roli ale hrála také nespokojenost studentů spojená s nedostatkem pracovních míst pro absolventy vysokých škol, kterých navýšením počtu škol každým rokem mnohonásobně přibývalo.⁹

Spouštěčem série akcí bylo nalezení těla mládence v zálivu poblíž města Masanu. Byl zasažen plynovým granátem při protestu proti zmanipulovaným volbám a jeho tělo vhozeno do zálivu policií. I Sŭngman vraždu bagatelizoval a obvinil z ní komunistické aktivisty.¹⁰

První protesty proti prezidentovi započaly již na konci února v Tägu, navazovaly na ně další dva (15. 3., 11. 4.) v Masanu, ty pozvolna gradovaly a přesouvaly se do Soulu,¹¹kde 18. dubna napadly antikomunistické jednotky demonstranty z univerzity Korjŏ. Den nato (19. dubna) se do protestu zapojilo 30 000 studentů. Při pochodu ke korejskému Modrému domu do nich začali policisté střílet a více než 130 z nich zabili. Protesty požadující rezignaci prezidenta pokračovaly a ke studentům se postupně přidali i jejich učitelé. Nebyli ale dostatečně zorganizovaní.¹² Přesto I Sŭngmanovy preference hluboce klesly a po nátlaku USA mu nezbylo nic jiného než abdikovat a uprchnout na Havaj.¹³

⁶ Demokratická strana byla sama o sobě rozdělená na dvě frakce – mladší a starší a nějak zvlášť se nelišila od Liberální strany. Původ politiků byl obdobný, proto stály strany proti sobě spíše formálně. (ECKERT, 2001, s. 254-255.)

⁷ SETH, 2011, s. 375.

⁸ KIM, Tae-gil. *Values of Korean People Mirrored in Fiction: Vol. II*. Soul: Dae Kwang Munwhasa, 1990, s. 28-32. ISBN 02-392-9391.

⁹ ECKERT, 2001, s. 255-256.

¹⁰ ECKERT, 2001, s. 255-256.

¹¹ CHO, Dae Yop. *4wŏllhŏngmjŏngkwa mindžudžŭi* (Dubnová revoluce a demokracie). Sačchong [online]. 2010, (71), 78-79 [cit. 2019-12-10]. ISSN 1229-4446. Dostupné z:

<https://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&profile=eds>

¹² ECKERT, 2001, s. 256-257.

¹³ SETH, 2011, s. 376.

2.3 Mezidobí mezi lety 1960-1961

Po odchodu I Sŭngmana se změnila ústava a Korea se vydala cestou demokratizace. Ve strachu z opětovného pohlcení moci prezidentem byla většina pravomocí přesunuta na premiéra, vytvořen dvoukomorový parlament a zrušené přímé prezidentské volby. Opoziční Demokratická strana získala většinu mandátů, ale uvnitř nadále setrval spor mezi frakcemi, který vyústil v rozdělení strany. Nově zvolený prezident Jun Posŏn zůstal v Demokratické straně, premiér Čang Mjŏn se oddělil a založil Novou demokratickou stranu.¹⁴

Občané požadovali po vládě, aby odstoupili úředníci a policisté spolupracující s prezidentem I a Liberální stranou. Toto přání se jím splnilo a došlo k propuštění 17 000 policistů, což ovšem vedlo k postupnému zvýšení kriminality. V Soulu propukly téměř každodenní protesty za zlepšení pracovních podmínek a zvýšení platů, které byly zasaženy prudkou devalvací měny ze strany vlády. Studenti se rovněž snažili otevřít otázku sjednocení Koreje, která byla za přechodí vlády tabuizovaná a rozhodli se sejít s představiteli severní Koreje a severokorejskými studenty. To vyvolávalo strach z opětovné invaze, jakou zažili za korejské války.¹⁵

2.4 Vojenský puč

V průběhu tohoto období chaosu se pomalu schylovalo k vojenskému puči, za kterým stáli Kim Čongpčil jako jeho myšlenkový otec a Pak Čŏnghŭi jako ten, který ho realizoval. Vypukl v ranních hodinách 16. května 1961 a byl plánovaný už od Dubnové revoluce. Zásadní pro úspěch bylo získat podporu USA, protože Pak Čŏnghŭi neměl pod kontrolou celou armádu. Ta, která byla pod jeho přímým velením, čítala jen kolem 3 750 mužů, oproti 700 000 vojákům Korejské republiky. USA se bály, že pokud by nastoupil Pak Čŏnghŭi do čela státu, tak by se jako bývalý komunista snažil o sjednocení se severní Koreou, proto nedaly puči požehnání. Pak se proto spojil s prezidentem Jun Posŏnem, jehož podpora k legitimizaci puče stačila.¹⁶

Pak Čŏnghŭi ihned nastolil stanné právo, Národní shromáždění bylo juntou rozpuštěno a místo něj ustanovena Nejvyšší rada pro přestavbu státu (*Kukka čägŏn čchŏgohŏi*). Prostřednictvím vojenského tribunálu pozatýkal přes 40 000 úředníků,

¹⁴ SETH, 2011, s. 377.

¹⁵ SETH, 2011, s. 377-378.

¹⁶ LEE, Chong-Sik. *Park Chung-Hee: from poverty to power*. Palos Verdes, Calif: KHU Press, 2012, s. 282–295. ISBN 06-155-6028-8.

4 000 politiků minulé vlády včetně premiéra Čanga a odsoudil je z prokomunistických aktivit.¹⁷

Překvapivě velké procento lidí tento převrat vítalo, protože doufali, že vojenská vláda bude lepší než ta, co vládla dekádu předtím. USA tlačily na juntou, aby vrátila vládu do rukou občanů, Pak ale vyčkal ještě dva roky, poté vyhrál prezidentské volby a stal se prezidentem na dalších šestnáct let.¹⁸

2.5 Důsledky vlády Pak Čonghüiho a jeho pád

Pak Čonghüiho administrativa zavedla opět autoritářský systém, vrátila se cenzura a omezení publikačních činností, noční zákaz vycházení, došlo k uzavření mnohých podniků, aj. Prostřednictvím Korejské ústřední zpravodajské služby (KCIA), v jejímž čele stál Kim Čongpil, se vláda infiltrovala do všech důležitých institucí a organizací, dokonce i těch působících v zahraničí.¹⁹

Hlavním cílem Pak Čonghüiho vlády bylo postavit zemi na nohy, odtrhnout se od závislosti na americké pomoci a konečně nastolit ekonomický růst. Využil pro to systém pětiletých plánů, o jejichž zavedení se jednalo už za vlády I Süngmana, a Pak Čonghüi stihl celkem čtyři. Dal si záležet na rozvoji hlavního města a provincií Kjöngsang, což bylo diskriminační vůči ostatním regionům. Také normalizační smlouva s Japonskem přivolala do země spoustu japonských investorů, nemluvě o zisku Koreje vytěženým zapojením se do vietnamské války.²⁰ Vláda podporovala výhodnými úvěry uvnitř státu obzvlášť čaboly²¹ Pak Čonghüi rovněž vedl v letech 1971-1972 Hnutí za novou vesnici (*Sämaül undong*), kdy se snažil modernizovat značně zaostalý korejský venkov a s reformami Jusin se mu podařilo mít chod země zcela pod kontrolou. Začal ji směřovat od textilního průmyslu především k těžkému průmyslu a chemii, aby se vyrovnal severní Koreji a Japonsku.²³

Občanské protesty²⁴ pokračovaly i za vlády prezidenta Paka, a to hlavně v období přijímání normalizační smlouvy s Japonskem (1965), která obzvlášť pobouřila občany, poté okolo ustanovení nové ústavy Jusin (1972) a vyloučení opozičního vůdce Kim

¹⁷ SETH, 2011, s. 377-378.

¹⁸ SETH, 2011, s. 378-406.

¹⁹ SETH, 2011, s. 378-408.

²⁰ SETH, 2011, s. 378-392.

²¹ korejské rodinné konglomeráty

²² LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA. *Made in Korea*. Praha: Nová vlna, 2018, s. 341-343. ISBN 978-80-85845-85-3.

²³ SETH, 2011, s. 378-392.

²⁴ převážně studentské

Jöngsama z Národního shromáždění (1979). Kvůli poslednímu incidentu vypukly roku 1979 demonstrace v Pusanu a Masanu. Ohledně těch se nepohodl s Kim Čägjuem²⁵, a ten ho 26. října na soukromé večeři zastřelil. Pád Pak Čönghüiho nebyl ale pouhým výsledkem protestních akcí. Roli v něm hrála také ekonomická krize, růst platů spojený s neschopností konkurenceschopnosti jiným zemím, nespokojenost občanů z nevyváženého rozvoje provincií, vznik odborů a další.²⁶

2.6 Shrnutí

Korea byla ve velmi krátkém časovém úseku postupně podrobena japonské nadvládě a opresi dvou prezidentů, která měla v 60. letech roční proluku, ve které lidé získali naději na svobodu, resp. demokratický stát. Přestože diktatura pokračovala dále, dalo by se říci, že toto krátké období položilo základy demokratického povědomí v Koreji, což mělo nesmazatelné důsledky na celé spektrum nejen politické kultury, ale i na kulturní pole jako celek.

²⁵ ředitelem KCIA

²⁶ ECKERT, 2001, s. 266-269.

3. Literatura 60. let

3.1 Poválečná literatura

Korejská literatura se kolem roku 1946 rozdělila podle ideologické orientace, ale i podle místa vzniku, na dva proudy: jihokorejský a severokorejský. Oba směry se poté začaly rozvíjet nezávisle na sobě.²⁷ V této práci se budu zabývat pouze jihokorejskou literaturou, také vzhledem k vymezení tématu.

50. léta jsou obdobím hluboce zasaženým korejskou válkou, avšak v literatuře 50. let chybí skutečná reflexe války a soustředí se spíše na bezvýchodnou poválečnou situaci, kterou se současně snaží popírat.²⁸ Je také nutné podotknout, že v tomto období byla vládou vedená silná protikomunistická kampaň, kvůli níž bylo zakázáno otevřeně mluvit o severní Koreji a komunismu, proto jsou díla zabývající se válkou a ideologií psána dosti neurčitě. Autoři se soustředili především na problém ztráty tradice, překonání rozdělení Koreje a podstatu lidské existence v novém systému.²⁹

3.2 60. léta

Vznik tzv. druhé moderny v korejské literatuře začíná právě rokem 1960.³⁰ Na pozadí studentské revoluce 19. dubna a euforie z rezignace prezidenta I se zformovala tzv. generace 19. dubna, která se cítí svobodně a stejně tak i píše. Mezi spisovatele této generace se řadí hlavně Čchö Inhun, Pak Kjöngni, I Pömson, I Čchöngdžun a Kim Süngok. Jedná se o spisovatele, kteří se přímo zapojili do studentských demonstrací. Přestože období svobody trvalo pouhé dva roky, psali relativně nesvázaně i poté, co nastoupil k moci prezident Pak. Pak Čöngħüi cítil k intelektuálům úctu, a proto měli spisovatelé v 60. letech (i přes zavedenou cenzuru) poměrně velkou podporu státu pro tvorbu literatury. Prezident si uvědomoval si, že při zapřažení lidí do procesu ekonomického rozvoje potřebuje národ také něčím zabavit, proto pozvolna propouštěl do Koreje konzumní způsob života, investoval velké sumy peněz do kinematografie a následně nechal zfilmovat i mnoho literárních děl, a to i když nebyly ideově zcela úplně

²⁷ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Korejská literatura II: 50. léta* [přednáška]. Praha: Univerzita Karlova, 13. 11. 2019.

²⁸ KWŎN, Jöngmin. *Hanguk hjöndä munhaksä: 1945-1990* (Dějiny moderní korejské literatury: 1945-1990). Soul: Minümsa, 1993, s. 144-180. ISBN 89-374-1038-9.

²⁹ *9küp kongmuwön kugö: 1960njöndäüi munhak* (Korejština pro 9. stupeň zkoušek pro státní úředníky: Literatura 60. let). In: YouTube [online]. 23. 7. 2019 [cit. 2020-01-07]. Dostupné z: <https://youtu.be/dme4LcOuXMc>. Kanál uživatele Kangnam kongmuwön pangsong.

³⁰ První moderna nastala ve 20. letech 20. století.

nevinné, resp. loajální vůči jeho režimu. Poskytl také korejským intelektuálům širší rozhled prostřednictvím překladů nejrůznějších západních knih od románů po odborné publikace. Negativní stránkou ale byla nemožnost se k nim veřejně vyjadřovat.³¹

Cenzura 60. let se výrazně lišila od té za japonské okupace. Kdysi bylo zapotřebí, aby všechny typy publikovaných dokumentů prošly kontrolou policie podle patričního zákona, naopak za vlády prezidenta Paka žádný takový transparentní systém neexistoval. Kontrolou byla pověřena Korejská ústřední zpravodajská služba, které chybělo přesně stanovené kritérium jak rozpoznat, co je prokomunistické či protivládní a co ne. Tento problém se v praxi řešil tak, že na ta média, která měla velký vliv na publikum, byl uvalen vyšší dohled zpravodajské služby a na ty méně významné minimální.³²

Literární scéna se přibližně v polovině 60. let rozdělila na dva hlavní proudy. Jedna část spisovatelů (Kim Süngok, I Pömsön, Son Čchangšöp, Čchö Inhun a další) byla ovlivněna francouzskými existencialisty³³ a bylo pro ni nejpodstatnější v dílech přesně reflektovat poválečnou realitu. Literární kritik I Ŏrjöng, působící především v poválečné době, tento směr pojmenoval jako literaturu resistance (*Ččhangüi munhak*). Pro některé spisovatele (Kim Udžong, Hong Sadžung, Kim Pjönggöl a další) ale popis reality nebyl dostačující, prosazovali proto psaní literatury čistě faktograficky, a tím pádem se ještě více vymezili. V opozici k těmto autorům stáli spisovatelé starší generace (Kim Tongni, Čo Jönhjön, Sö Čongdžu a další), kteří aktivně působili již před 60. léty, volající po čisté literatuře a obnovení tradic.³⁴ Zdá se být pravděpodobné, že vzájemná nevraživost mezi těmito dvěma proudy pramenila zčásti z toho, že původ autorů byl odlišný. Konzervativnější spisovatelé kolem Kim Tongniho byli převážně autoři původem jihokorejské, kteří už měli vybudovanou stabilní spisovatelskou kariéru, kdežto existencialisté byli z části spisovatelé původem ze severní Koreje. Ti utekli před ideologií Severu a ocitli se v jižní Koreji s autokratickou vládou, plní nejistot, což se projevilo v jejich tvorbě.³⁵

Mezi hlavní témata literatury 60. let patří ztracené existence. Lidé, kterým se nedaří, jsou bez perspektivy, izolovaní, řešící jen sami sebe a stěhující se do postupně se modernizujících měst. Pohybují se zde také intelektuálové, kteří jsou často ztraceni a

³¹ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Korejská literatura II: 60. léta* [přednáška]. Praha: Univerzita Karlova, 11.12. 2019.

³² KIM, Kun-woo. *1960njöndä tamron hwangjöngüi pjönhwawa čisikin tchongčeuüi čoköne tähajö* (Změna diskurzu 60. let a podmínky kontroly intelektuálů). *Tädong munhwa jöngu* [online]. 2011, (74), 136-137 [cit. 2020-01-08]. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rcct=j&q=>

³³ Sartre a Camus.

³⁴ KWÖN, 1993, s. 144-180.

³⁵ BANG, Min-Ho. *From the Maelstrom of the Korean War. Korean Literature Now* [online]. 2015, (28) [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: <https://koreanliteraturenow.com/essay/musings/maelstrom-korean-war>

frustrování. Autoři reagují na současnou situaci a dobu, ve které žijí. Především na studentské povstání, převrat a důsledky modernizace.³⁶

Spisovatelům 60. let se také někdy přezdívá generace hangŭlu³⁷, protože do této doby nebylo zvykem psát čistě korejskou hláskovou abecedou, ale smíšením hangŭlu se znaky. S příchodem nové generace autorů, kteří psali primárně hangŭlem, se také rozrostla publikační činnost.³⁸

Ze starší generace prozaiků jsou dnes známí především Hwang Sunwŏn, An Sugil a Pak Kjŏngni. Novou generaci zastupují Čchŏ Inhun, I Čchŏngdžun, I Pŏmsŏn a Kim Sŭngok.³⁹

Mezi emblematická díla doby patří povídka *Sŏul 1964 njŏn kjŏul* (1965, Sŏul, zima 1964) napsaná Kim Sŭngokem, ve které se snaží vystihnout modernizaci Koreje a změnu hodnot nové generace prostřednictvím dvou mladíků, kteří se celou noc veselí s mužem, co přišel o manželku a rozhazuje peníze. Ráno ho najdou mrtvého, a to jim jen zkazí den. Dále novela *Kwangdžang* (1960, Volný prostor) autora Čchŏ Inhuna, kde hlavní postava I Mjŏngdžung uteče z Jihu (převážně soukromý prostor) na Sever (volný prostor), ale život ani v jedné zemi pro něj není únosný, proto odpluje do Indie a na cestě spáchá sebevraždu. Povídka *Obaltchan* (1959, Zbloudilá střela) spisovatele I Pŏmsŏna symbolizuje dobu odcizení společnosti. Mladý muž se v ní postupně oddálí od všech členů rodiny, protože každý z nich se jiným způsobem promění v outsidersa společnosti, manželka zemře při porodu a on se proto jako zbloudilá střela začne toulat po Soulu v taxi.⁴⁰

Poezie byla rovněž pomyslně rozdělena na dva proudy. Byli zde básníci jako například Sin Tongjŏp a Kim Sujŏng, kteří svými básněmi volali po svobodě a demokracii. Na druhé straně stáli zastánci čisté poezie, soustředění kolem skupiny *Hjŏndäsi* (Moderní poezie), pro které byl důležitější popis vnitřních pocitů a forma. Patřili mezi ně Pak Mŏgwŏl, Kim Čchunsu a další.⁴¹

Moderní divadlo v západním stylu se vyvíjelo již od 20. let. V 60. letech vzniklo Národní divadlo a společně s množstvím nových překladů se dramatikové orientovali na

³⁶ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Korejská literatura II: 60. léta* [přednáška]. Praha: Univerzita Karlova, 11. 12. 2019.

³⁷ Korejské hláskové písmo

³⁸ LEE, Sang-Sup. *Modern Korean Fiction. Seoul: Korean Culture & Arts Foundation*, 1983, s. 8-9.

³⁹ YI, Nam-ho, Ch'anje U, Kwangho YI, Mihyŏn KIM a Youngju RYU, BROTHER ANTHONY, of Taizé, ed. *Twentieth-Century Korean Literature*. UK: Eastbridge Books, 2005, s. 30. ISBN 978-1788690713.

⁴⁰ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Slovník korejské literatury*. Praha: Libri, 2007, s. 50-135. ISBN 9788072772711.

⁴¹ *9kŭp kongmuwŏn kugŏ: 1960njŏndäüi munhak* (Korejšтина pro 9. stupeň zkoušek pro státní úředníky: Literatura 60. let). In: YouTube [online]. 23. 7. 2019 [cit. 2020-01-07]. Dostupné z: <https://youtu.be/dme4LcOuXMc>. Kanál uživatele Kangnam kongmuwŏn pangsong.

evropské drama. Inspiroval je hlavně Shakespeare, jehož motivy se objevily v řadě her, a dále také experimentální a absurdní drama. Hlavními experimentátory byli Čchö Inhun a O Tchäsök.⁴²

3.3 Shrnutí

Literatura 60. let se zdá být jakýmsi zlatým věkem moderní korejské literatury 20. století. V některých dílech můžeme sledovat postupnou modernizaci Koreje, v jiných zase přeměnu společnosti a hodnot lidí nebo obojí dohromady. Autoři se nesnaží příliš ohlížet do minulosti, ale spíše popsat dobu „právě teď a tady“, což dodává literatuře této doby na autentičnosti. Je to moderní literatura omezená cenzurou, tj. kromě explicitní vrstvy v sobě nese dobové kódy nejrůznějších typů.⁴³

⁴² LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Korejská literatura II: 60. léta* [přednáška]. Praha: Univerzita Karlova, 11. 12. 2019.

⁴³ Je typické, že tito autoři nebyli schopni se po uvolnění cenzury z tohoto způsobu psaní vymanit, a přestože už nebyli omezovali, kódovali své texty i dále.

4. Život a dílo Čchö Inhuna

Čchö Inhun se narodil ve městě Hörjǒng, ležícím v severokorejské provincii Severní Hamgǒng, 13. dubna 1936. Do 11 let žil v Hörjǒngu, poté se s rodinou přestěhoval do Wǒnsanu⁴⁴, odkud se po vypuknutí korejské války v prosinci roku 1950 přeplavil do jihokorejského města Pusanu, kde následně žil v tábore pro válečné uprchlíky.⁴⁵

Roku 1952 nastoupil na Právnickou fakultu Soulské národní univerzity a napsal svůj první román *Tumangang* (Řeka Tuman), který byl poprvé vydán až roku 1970. Čchö Inhun nechal školy a stal se roku 1957 vojenským tlumočnickem. Na vojně strávil celkem sedm let a prožil tam dubnovou revoluci, a také vojenský převrat prezidenta Pak Čöngghüiho. Na doporučení spisovatele An Sugila debutoval na konci roku 1959 dvěma díly; *GRAY kuragbu čönmalgi* (Okolnosti kolem Grey klubu) a *Rauldzǒn* (Vyprávění o Raulovi), které byly vydány v literárním časopise *Čaju munhak* (Svobodná literatura). Tímto debutem naplno zahájil svou literární kariéru.⁴⁶

Čchö Inhunovu tvorbu můžeme rozdělit na čtyři fáze. V první fázi, která probíhala převážně v 60. letech a byla zároveň fází nejproduktivnější, psal především výbojná díla namířená proti vládě a díla o životě intelektuálů v Koreji za prezidenta Pak Čöngghüiho. Odtud přešel k adaptacím a parodiím korejských klasických románů, a postupně se dostal až k divadlu.⁴⁷ V poslední fázi tvorby byl Čchö Inhun už zejména literárním, kulturním kritikem a kritikem umění.⁴⁸

Do roku 1973 napsal Čchö Inhun 28 novel a románů, z nichž nejslavnějšími jsou *Kwangdzang* (1960, Volný prostor), *Kuunmong* (1961, Sen devíti z oblaků), *Hösägin* (1963, Šedý muž), *Sǒjugi* (1966, Putování na západ) a *Sosölka Kubossüi iril* (1969-1972, *Deník spisovatele Kuboa*). *Deník spisovatele Kuboa* byl zpočátku po kapitolách vydávaný v měsíčníku *Wǒlgan čungang* (Ústřední měsíčník), postupem času se ale přesunul do měsíčníku *Wǒlgan munhak* (Literární měsíčník). Poslední prózou vydanou v druhé fázi byl román *Tchäpchung* (1973, Tajfun). Od roku 1973 strávil spisovatel čtyři roky v Iowě v rámci Mezinárodního spisovatelského programu, kde se věnoval především divadlu a psaní esejí. Napsal celkem čtyři divadelní hry, nejslavnější je *Tungdung Nangnangdung*

⁴⁴ Čchö Inhun označuje ve svých románech Hörjǒng jako H a Wǒnsan jako W.

⁴⁵ ČÖNG, Čärim, ed. *Čchö Inhun: Munhagül 'Simmun' hanün čakka* (Čchö Inhun: Spisovatel kladoucí otázky literatuře). Soul: Kǔl Nurim, 2013, s. 11-13. ISBN 978-896-3272-245.

⁴⁶ ČÖNG, 2013, s. 11-13.

⁴⁷ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Korejská literatura II: 60. léta* [přednáška]. Praha: Univerzita Karlova, 11. 12. 2019.

⁴⁸ ČÖNG, Jǒnghun. *A Study on Choi Inhun's early literary criticism. The Journal of Korean Modern Literature* [online]. 2016, (50), 479-480 [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: <http://www.dbpia.co.kr/Article/NODE07089190>

(1977, Buben z Nangnangu)⁴⁹, která je jako jediné dílo Čchö Inhuna přeložená do češtiny M. Löwensteinovou a roku 2003 se hrála v pražském divadle Ponec v režii Sin Hoa.⁵⁰ Po více než desetileté proluce vydal roku 1994 dvousvazkový román *Hwadu* (Hádanky), který měl obrovský ohlas ze strany kritiků, a roku 2003 napsal svůj poslední román s názvem *Padaüi pchjondži* (Dopisy moře).⁵¹

Do roku 2001 působil Čchö Inhun na Soulském institutu umění jako profesor a svou spisovatelskou kariéru zakončil roku 2010 sbírkou esejů *Kire kwanhan mjöngsang* (Meditace o cestě). Spisovatel zemřel v roce 2018. Během života byl oceněn mnoha korejskými literárními cenami.⁵²

4.1 Ohlas Čchö Inhunových děl

V literárních dějinách se o Čchö Inhunovi často hovoří jako o „spisovateli kritizující ideologie“, „spisovateli hledajícího podstatu lidí“ nebo například „spisovateli experimentujícího s formou“.⁵³ Nejsou to ale ani zdaleka všechny názory. Čchö Inhun je autorem vzbuzujícím na literární scéně bouřlivou diskuzi již od svého debutu v 60. letech a v očích kritiků zbývá ještě spousta prostoru k dalšímu studiu. Možná i to je jeden z důvodů, proč je až do současnosti nejrozebíranějším autorem literatury 60. let.⁵⁴

4.2 Čchö Inhunova tvorba v očích jihokorejských kritiků

Již roku 1959 se po svém debutu Čchö Inhun dočkal uznání v jednom z hlavních periodik *Tong-A ilbo* (Východoasijský deník), kdy se po říjnovém debutu dostala novela *GRAY kuragbu čönmalgi* na žebříček nejlepších děl publikovaných v literárních měsícnících.⁵⁵ Zároveň byla povídka *Rauldžön* označena za jednu z deseti nejlepších děl roku 1959.⁵⁶

⁴⁹ ČÖNG, 2013, s. 11-13.

⁵⁰ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Korejská literatura II: 60. léta* [přednáška]. Praha: Univerzita Karlova, 11. 12. 2019.

⁵¹ ČÖNG, 2013, s. 12-13.

⁵² PÄK, Hähjön. *"Kwangdžang"üi sosölka, Čchö Inhun pjölse* (Smrt spisovatele "Volného prostoru" Čchö Inhuna). Chosun.com [online]. Čosön Ilbo, 2018 [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: https://news.chosun.com/site/data/html_dir/2018/07/23/2018072301285.html

⁵³ ČÖNG, 2013, s. 17-18.

⁵⁴ ČÖNG, 2013, s. 17-18.

⁵⁵ PÄK, Čchöl. *Sosimindžök hjöndä pigük: Siwölčakpchum pesüthüüi sunü* (Moderní tragédie nižší střední třídy: Nejlepší díla měsíce říjen podle pořadí) [online]. Tonga Ilbo, 1959 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: <https://newslibrary.naver.com/viewer/index.nhn?articleId=1959102800209204003&editNo=2&printCount=1&publishDate=1959-10-28&officeId=00020&pageNo=4&printNo=11527&publishType=00020>

⁵⁶ PÄK, Čchöl. *59jödodosöl pesüthüchen* (10 nejlepších románů roku 1959) [online]. Tonga Ilbo, 1959 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z:

Čchö Jungjǒng⁵⁷ rozděluje neshody kritiků ohledně Čchö Inhunových knih do tří různých kategorií. První z nich označuje jako spor ohledně výskytu antirealismu v jeho knihách⁵⁸ a byla to novela *Kwangdžang*, která rozpoutala vlnu diskusí a sporů mezi kritiky. Jedním z prvních zastánců Čchö Inhuna byl literární kritik Päk Čchöl. Ten byl přesvědčen o tom, že je novela právě tím pravým „volným prostorem“ vedoucím ke sjednocení severní Koreje s jižní a vyzdvihoval především autorův realistický náhled na situaci v obou zemích. *Kwangdžang* je podle něj dílo, které dokáže svým „nelítostným popisem reality zaútočit na čtenáře“. Jǒm Muong byl naopak přesvědčený, že Čchö Inhunovy knihy obsahují náznaky snobismu. Uvádí to na příkladu porovnání hlavní postavy *Kwangdžangu* I Mjǒngdžuna jakožto postavy, která uznává svou životní prohru, s postavami románů *Kamjǒngo* (1960, Odrazy na masku) a *Kuunmong*, které prohru neakceptují a stále se přesvědčují o tom, že jsou vítězi. Ččn Idu konstatoval, že se všechny romány zaobírají zvláště střední třídou a intelektuály, ale kritizuje Čchö Inhunovu přespřílišnou subjektivitu popisů. Jǒm Muong a Ččn Idu patří i v ostatních článcích k nejvíce citovaným kritikům spisovatele. S hodnocením levicového kritika Kim Junsika se o Čchö Inhunovi začalo postupně opět pozitivně psát. Kim Junsik zastával názor, že v Čchö Inhunových knihách je antirealismus spíše experimentálním realismem. Nato reagoval I Tchädong, v jehož očích sice vypadala Čchö Inhunova literatura jako programově antirealistická, ale při blízkém nahlédnutí je to symbolismus spojený s realismem na vysoké úrovni. Problém viděl také v tom, že někteří lidé nedokáží pochopit strukturu a kontext Čchö Inhunových románů, a to je příčinou jejich kritického náhledu. Song Čäjǒng viděl problém v samotném chápání realismu a antirealismu. Lidé totiž podle něj chápou realismus jako něco dobrého a antirealismus je pro ně vždy špatný, což je zásadní chybou, protože realita ve světě knih Čchö Inhuna je několikanásobně komplikovanější než ta naše. Pro Kim Inha byly knihy napsané po novele *Kwangdžang* realistické, od *Kuunmongu* po *Hwadu* zase modernistické. *Kuunmong*, *Sojugi* a *Čchongdogüi sori* (1966, Hlas generálního guvernérství) chápe jako experimentální díla. Tento typ diskusí ohledně zařazení díla spisovatele do škatulky nějakého ze směrů se začal vytrácet kolem 90. let.⁵⁹

<https://newslibrary.naver.com/viewer/index.nhn?articleId=1959122900209204003&editNo=2&printCount=1&publishDate=1959-12-29&officeId=00020&pageNo=4&printNo=11589&publishType=00020>

⁵⁷ Po celý zbytek této kapitoly budu pracovat s výzkumem Čchö Jungjǒnga: ČCHÖ, Jungjǒng. *Čchö Inhun sosǒrüi jǒngusa jǒngu* (Výzkum historie výzkumu románů Čchö Inhuna). Ömunnončchong [online]. 2015, s. 269-287 [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: <http://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE07121508>

⁵⁸ Čchö Jungjǒng pojmenovává první fázi jako antirealistickou, osobně tento pojem vnímám jako snahu autora o vymezení se proti realismu jako literárnímu směru. Čchö Inhun byl odpůrcem realismu, a pravděpodobně proto ho někteří kritikové označují za antirealistu a jeho díla za antirealistická.

⁵⁹ ČCHÖ, 2015, s. 273-275.

Druhá kategorie se zabývá rozporem ohledně dekolonializace⁶⁰ v Čchö Inhunových knihách. Oproti předchozí době, ve které byl chápán antirealismus negativně, se najednou začíná oceňovat a badatelé se proto od roku 2000 pouštějí do studia dekolonialistických prvků v jeho próze. Zejména v dílech *Kwangdžang*, *Söjugi*, *Hösägin* a *Tchäpchung*. Přičemž se soustředí zvláště na *Tchäpchung*. Kritik Čöng Kwari se pokusil vysledovat spojitost mezi knihami *Kwangdžang* a *Tchäpchung*. *Kwangdžang* chápal jako „cestu zkušenosti“ a *Tchäpchung* je pro něj „cestou lásky“. Tím, že Čchö Inhun *Kwangdžang* několikrát upravoval, se podle Čöng Kwariho také postupně kompletuje láska hlavní postavy I Mjöngdžuna, která se mu zdá jedinou cestou, jakou je schopen se vypořádat se svou minulostí a dosáhnout tím znovuzrození. To samé znovuzrození vyzoroval i v *Tchäpchungu*. Hlavní postava se k němu ale dostane prostřednictvím zklamání v lásce (k vládě). Děj se odehrává v imaginárním světě, kdy protagonista Otchomenakchü národnosti Ärokchü (Korejce) žije pod koloniální nadvládou státu Napchaju (zastupuje Japonsko) a věří vládou představenému konceptu Asijského společenství (blok asijských národů), ve kterém se později sám zklame, pochopí realitu a ta ho dovede k znovuzrození. Proti tomuto názoru se vymezila Song Hjodžong. Podle ní se Otchomenakchü nedokáže sám vymanit z koloniálního způsobu myšlení ani 30 let po zhroucení Asijského společenství, vyvede ho z něj až jeho okolí. O Junho zase viděl dekolonializaci myšlení v postavách Čchö Inhunových intelektuálů zabraných do literatury, které jsou schopny zahraniční vliv rozpoznat a dekonstruovat ho.⁶¹

Poslední obecnější otázku si kladou literární kritikové a historikové ohledně skrytého významu Čchö Inhunovy literatury. Jang Junmovi přišla témata Čchö Inhunových románů úzce spojená s problémy vzniklými rozdělením Koreje. Na románu *Sosölka Kubossiüi iril* se údajně autor snažil vykreslit krizi politické identity, kterou pociťovali lidé kvůli extrémně rychlé změně ideologií v tehdejší Koreji. V *Kwangdžangu* zase popisuje Čchö Inhun tragédii nuceného výběru jediné z ideologií a pozvolna přechází od krize politické identity ke krizi kulturní identity. Z Jang Junmova pohledu zničili tradiční korejskou kulturu Japonci a předtím, než se poválečná kultura stačila obnovit, pronikla do Koreje západní kultura, což zmátlo lidi, kteří si poté nebyli jistí, jaká

⁶⁰ Pojem dekolonializace je zcela mimo naše terminologické představy. Pravděpodobně si ho představíme jako osvobození se od koloniální nadvlády, avšak korejská internetová encyklopedie chápe tento pojem jako literární hnutí za oproštění se od vlivu západní kultury a snahu o nalezení vlastního literárního projevu. Zdá se ale, že korejská literární kritika vnímají tento pojem oběma způsoby – jako zbavení se pozůstatků japonské nadvlády, a zároveň jako korejské literární hnutí za oproštění se od Západu. (Tchalsikmindžuüi (Dekolonializace). In: Namuwiki [online]. Paraguay, 2015- [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <https://namu.wiki/w/탈식민주의>)

⁶¹ ČCHÖ, 2015, s. 276-277.

kultura je vlastně jejich. Jang Junmo tedy chápal hledání identity jako hlavní téma Čchö Inhunových románů. Kim Inho to ale takto neviděl. Nepřišlo mu, že by se Čchö Inhun zabýval hledáním identity, z jeho pohledu se spíše snažil najít skrytou pravdu v realitě. Čchö Inhunův kánon podle něj obsahuje široký záběr témat od ideologie až po lásku. Tvrdil ale, že do současnosti neexistuje žádná studie, která by sledovala spojitost mezi jeho romány. Největší důraz klade na román *Hwadu*. Ten ironicky vykresluje dobu Pak Čöngghüiho a popisuje předávání moci z rukou armády do rukou lidu. Kim Inho byl proto zastáncem názoru, že je pro pochopení Čchö Inhunovy tvorby nutné pochopit román *Hwadu*, jinak se člověk ochudí o znalost poloviny celého jeho díla. Pro Jön Namgjong byl román *Hwadu* dílo popisující dějiny 20. století a k tomu i celý Čchö Inhunův život. Při pohledu na jeho více než padesátiletou spisovatelskou kariéru viděla Jön Namgjong stejně jako Jang Junmo Čchö Inhunovu snahu o nalezení vlastní identity. Naopak Čchö Jungjong vysledoval problém v tom, že se literární kritici až příliš soustředí pouze na román *Hwadu* a opominají ostatní díla, jako například *GRAY kuragbu čönmalgi* nebo *Padaüi pchjödži*. Kwön Söngu navrhoval, aby se na Čchö Inhunovo dílo pohlíželo jako na celek a nerozdělovalo se podle literárních žánrů, protože například romány *Söjugi* a *Hwadu* jsou více eseje než romány.⁶² Kim Pjongik také viděl *Hwadu* jako dílo obsahující více žánrů. Mimo esej v něm vysledoval například cestopis a divadelní hru dohromady. Kim Pjongik proto tvrdil, že prostřednictvím Čchö Inhunových knih se čtenář naučí číst různorodější díla.⁶³ Čo Porami také spatřovala souvislost mezi autorovou prózou a dramatem, proto navrhovala, aby se oba druhy nezkoumaly odděleně.⁶⁴ Im Hönjöm vnímal Čchö Inhuna jako spisovatele opakovaně kritizujícího dobu, vládu, prezidenta Pak Čöngghüiho a neexistuje podle něj jiný autor korejské moderní literatury, který by kritizoval Spojené státy v takové míře jako on.⁶⁵

Co se týče popularity jednotlivých Čchö Inhunových knih, přelom v hodnocení nastal kolem roku 2000. V 60. a 70. letech se literární kritici koncentrovali na novelu *Kwangdžang*⁶⁶, která byla až do konce 80. let jedním z nejprodávanějších románů.⁶⁷ Rokem 2000 se ale jejich pozornost obrátila na díla jako jsou *Hösägin*, *Kuunmong*,

⁶² ČCHÖ, 2015, s. 277-279.

⁶³ JUGJÖNG, Čong. *Tosökwanül saranghan čakka, Čchö Inhunül Kirin tosögwan 'Čchötkörüm'* (Spisovatel milující knihovnu, první krok k Čchö Inhunově knihovně). Kojangsinmun [online]. 2019 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <http://www.mygoyang.com/news/articleView.html?idxno=52373>

⁶⁴ ČCHÖ, 2015, s. 277-280.

⁶⁵ JUGJÖNG, Čong. *Tosögwanül saranghan čakka, Čchö Inhunül kirin tosögwan 'Čchötkörüm'* (Spisovatel milující knihovnu, první krok k Čchö Inhunově knihovně). Kojangsinmun [online]. 2019 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <http://www.mygoyang.com/news/articleView.html?idxno=52373>

⁶⁶ ČÖNG, 2013, s. 13-16.

⁶⁷ I, Čäpong. *Tchongilmunhagüi hürümkwa jökhal* (Role a proud literatury sjednocení). Tchongilnjusü [online]. 2015 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <http://www.tongilnews.com/news/articleView.html?idxno=114310>

Tchäpchung, *Sosölka Kubossiüi iril* a spolu s nimi také na Čchö Inhunovy eseje a divadelní hry. V současné době je předmětem zkoumání hlavně autorův předposlední dvoudílný román *Hwadu*.⁶⁸ Převážná část vydaných článků a závěrečných prací týkajících se Čchö Inhuna se rovněž začala vydávat až po roce 2000.⁶⁹

4.3 Shrnutí

Literární kritika a historie týkající se Čchö Inhuna a jeho tvorby je rozsáhlá a celkově převážně pozitivní. Negativně se o něm kritici vyjadřují téměř jen v souvislosti se složitostí jeho textů, jejich nepřehledností, jazykovou neobratností⁷⁰ a spisovatelovou „nadutostí“. Jiní právě tuto složitost a nepřehlednost textů vidí jednoduše jako Čchö Inhunův způsob psaní a zmínky o nadutosti pro ně znamenají jen to, že ho ostatní kritici nejsou schopni pochopit. Souhrnně by se ale dalo říci, že se korejští kritici snaží v jeho tvorbě najít zejména charakter doby.

Jak již bylo řečeno, zájem o Čchö Inhunovy knihy se podstatně zvýšil s jeho smrtí a v roce 2019 dokonce uspořádalo ke svému výročí Muzeum moderního umění v Soulu výstavu pod názvem *Kwangdžang* (Volný prostor), odkazující na stejnojmennou Čchö Inhunovu novelu.

V porovnání s počtem korejských článků a závěrečných prací týkajících se Čchö Inhuna je jen velmi malá část z nich zahraničních. Pravděpodobně to bude zapříčiněno tím, že jsou v současnosti do angličtiny přeloženy jen tři romány a několik povídek, ze kterých je dostupný pouze *Volný prostor*.

Co se týče mého vnímání autora, v porovnání s ostatními autory moderní korejské literatury se mi zdá velmi jako autor velmi kreativní a na dobu, ve které psal, značně experimentální. Jeho *Volný prostor* vnímám jako první opravdu moderní korejskou novelu, v čemž spočívá i podstatná část Čchöova přínosu do korejské literatury. Usiluje o navázání na proud francouzského existencialismu, a i když se nám v současnosti může zdát jeho dílo pro svůj konec příliš kýčovitě, v kontextu tehdejší doby je až nadstandardně propracované, pokud odhlédneme od jeho zcela mimořádného obsahu. Čchö Inhun se snaží na Koreu nahlížet co nejobektivněji a odvážně, což je na něm

⁶⁸ Román *Hwadu* je sice v současnosti hlavním objektem korejské literární kritiky, není ale dílem, které bych mohla popsat.

⁶⁹ ČÖNG, 2013, s. 16.

⁷⁰ Tuto kritiku vznáší především Kim Ukdong, z jehož pohledu je Čchö Inhun nedostatečně vzdělaný v klasické čínštině, a tudíž jsou některé spojení znaků, které využívá, nepřirozená. Zdá se mu také, že je příliš ovlivněný angličtinou, a kvůli tomu některé věty zní zvláště. V knize dokonce uvádí několik stran příkladů. Pravdivost tohoto tvrzení může ovšem ověřit pouze rodilý mluvčí. (KIM, Ukdong. *Kwandžangül iknün ilgop kadži pangböp* (Sedm způsobů čtení Volného prostoru). Soul: Munhak kwadžisöngsa, 1996, s. 43-49. ISBN 89-320-0816-7.)

sympatické a odlišuje ho to od ostatních, poměrně stabilně romanticko-realisticky píšících autorů s precizní korejštinou a pastorálními tématy. Názory kritiků – a to jak pozitivní, tak i negativní – chápu jako snahu jeho výjimečnost zachytit do slov. Čchö Inhun totiž není příliš korejský a jeho dlouhodobé postoje vůči korejské společnosti se mohou číst i jako pohrdavé, tudíž i přezíravé.

5. Volný prostor (*Kwangdžang*, 1960)

Tato novela je z celého Čchö Inhunova díla jednoznačně nejznámější a zároveň také emblematickým textem korejské literatury 60. let. I přestože román *Hwadu* se zdá být korejskými literárními kritiky oblíbenější a diskutovanější, vzhledem k zařazení *Volného prostoru* do literárního okruhu korejské verze Národně srovnávacích zkoušek, se většině lidí vybaví pod jménem Čchö Inhun právě tato novela.

Volný prostor byl poprvé vydán v roce 1960, který byl zároveň rokem vzniku druhé moderny v korejské literatuře. Je to novela kritizující situaci po korejské válce v rozdělené Koreji, kde ani v jedné ze zemí neexistuje kompromis mezi volným prostorem (komunistickou ideologií severní Koreje) a soukromým prostorem (kapitalismem a opresivní vládou jižní Koreje), ve kterém by se dalo žít, proto si hlavní postava (I Mjōngdžun) po prožití části života v obou zemích zvolí možnost zapomenout na Koreu a začít nový život v Indii. Problémem je ale to, že sice není schopný žít v Koreji, ale také ani mimo ni, proto na lodi do Indie spáchá sebevraždu. Už jen skutečnost, že si nějaký autor „dovolil“ kritizovat korejské poměry a porovnávat jižní Koreu se severní, přičemž se obě země v důsledku ukázaly být obdobně nevhodné pro život, byla pro čtenáře šokující. Možná proto byl také *Volný prostor* vydán až s dočasným rozvolněním situace po odchodu prezidenta I Sūngmana. Z našeho úhlu pohledu se nyní jedná o relativně objektivní popis doby, v 50. letech bylo ale téma severní Koreje tabu (pokud nebylo popisováno negativně).

Zajímavá je také autorova předmluva k 5. vydání z roku 1989, kde Čchö Inhun porovnává poměry v Koreji s prvním vydáním a vidí Koreu na přelomu 80. a 90. let obdobně jako v 60. letech. Představy I Mjōngdžuna o lepší společnosti mu připadají až příliš optimistické⁷¹, což je samozřejmě způsobeno tím, že od roku 1962 až do roku 1993 se v jižní Koreji vystřídala řada autoritativních prezidentů.

Řada jihokorejských literárních kritiků zmiňuje význam díla pouze ve spojitosti s kritikou politických ideologií, z mého pohledu je ale novela daleko pestřejší, protože nám umožňuje nahlédnout do psychiky studenta konfrontovaného s realitou, ve které v důsledku není schopný přežít, a jsme také schopni v průběhu děje pozorovat Mjōngdžunův postupný rozvoj citových vazeb vůči ženám (je to jakási „citová výchova“).

⁷¹ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, str. 6-7.

5.1 Výstavba románu

Novela *Volný prostor*⁷² není rozdělena na kapitoly, jednotlivé části knihy – respektive přesuny mezi časy, jsou od sebe odděleny pouze vynecháním řádku.

Text knihy autor několikrát přepisoval. Vydání, se kterým pracuji, je psané moderním korejským jazykem v neutralizovaném zdvořilostním stylu. V přímé řeči se čas od času vyskytnou vyšší a nižší střední zdvořilostní styly, které se nyní v moderní literatuře téměř vůbec neužívají. Část knihy, kdy se hlavní postava přesune do severní Koreje, je zdůrazněna také jazykovou odlišností – použitím formálně uctivého zdvořilostního stylu v běžné konverzaci a oslovením soudruhu/soudružko (*tongmu*).

Zmíněná jména známých osob a děl jsou reálné.

Postava Mjōngdžuna je stejně jako postava Kuboa autobiografická. Autor jejím prostřednictvím reflektuje osud utlačovaného intelektuála neschopného se sžít s okolím.

5.2 Prostor a čas

5.2.1 Čas

Děj se odehrává v době před a v průběhu korejské války, tzn. více méně se soustřeďuje na dobu kolem 50. let 20. století. Události nejsou v knize vysloveně datovány, je tedy nutné orientovat se v čase podle skutečných událostí, jako jsou například korejská válka nebo rozdělení obou Korejí. Čtenář, který by začal číst *Volný prostor* bez jakékoliv znalosti časového sůdu, by byl s největší pravděpodobností schopen odvodit dobu až ve třetině knihy, kdy I Mjōngdžun zmiňuje severní Koreu založenou roku 1948, do té doby by se dal zařadit jen přibližně do 20. století.⁷³

Pojetí času v novele není stabilní a chronologické, a to hlavně proto, že je kniha zaplněná množstvím analepsí, které se neustále střídají s vyprávěním v přítomnosti. Na počátku příběhu se ocitneme již těsně před jeho koncem a v průběhu knihy postupuje děj na dvou úrovních – jedna je vedena v přítomnosti a rozvíjí se lineárně, druhá se zase obdobně vyvíjí v minulosti. Tyto dvě úrovně autor postupně kombinuje a tím vytváří děj. Z forem narativní anachronie v knize převažují především analepse. Tyto analepse jsou dvojího typu, první z nich je klasickým návratem do minulosti prostřednictvím vzpomínek, které ale nejsou v některých pasážích přesně ohraničené, a řada z nich v nás

⁷² Používám 5. vydání z roku 1990.

⁷³ Přítomnost americké armády v Koreji a univerzity.

proto evokuje nedůvěru v to, jestli je jejich obsah pravdivý, nebo jestli nám hlavní postava vnucuje svou poupravenou realitu. Druhým prostředkem je sen, pro který platí prakticky to samé. Sny jsou ve skutečnosti často polosny na hranici se skutečností a záleží na jednotlivém čtenáři, jakým způsobem je bude interpretovat. V knize se také objevuje sen ve formě prolepsy, který předvídá I Mjōngdžunovu cestu do severní Koreje.

Vypravěč je autorský a popisuje děj ve třetí osobě. Autor se příliš nesoustředí na popisy prostoru, větší důraz klade na hlavní postavu a její vnitřní dialog. Tempo vyprávění je neustálými proměnami času velmi svižné.

5.2.2 Prostor

Jak napovídá název knihy – Volný prostor, je prostor jedním z klíčových motivů celé novely a blíže se mu budu věnovat v další části práce. V knize se pohybujeme mezi jižní Koreou, severní Koreou, Mandžuskem a lodí mířící do Indie. Na jihu se děj odehrává v Soulu, Inčchōnu, později na ostrově Kōdže a u řeky Naktong, na severu je to Pchjōngjang a město Wōnsan, v Mandžusku přesně nespecifikovaná jižní provincie R.

Kdyby byl děj psaný chronologicky přesně podle reálného času, který hlavní postava prožila, vypadalo by zjednodušené prostorové schéma asi takto:

studentský život v jižní Koreji → přesun do severní Koreje → práce reportéra v Mandžusku → severní Korea → přesun zpět do jižní Koreje v průběhu korejské války → zajatecký tábor na ostrově Kōdže → loď do Indie

Žádné z popsaných geografických míst není smyšlené.

5.3 Synopse

[přítomnost, loď]

1: Propuštěný válečný zajatec I Mjōngdžun pluje na lodi do Indie. Nelituje svého rozhodnutí a jako překladatel navazuje vztahy s kapitánem, který vyzvídá, proč je na lodi.

[minulost, jižní Korea]

2.a: Mjōngdžun jako student filozofie v jižní Koreji hledá smysl života v knihách. Bydlí v domě sourozenců Jōngmi a Tāsika. Jōngmi mu představuje kamarádku Junä. Pan Čōng mu navrhuje, aby začal s politikou, když chce poznat význam svého života. Mjōngdžun

odmítá a vyjadřuje nespokojenost se úpadkem jihokorejské politiky a kultury – smrt volného prostoru.

2.b: Mjōngdžun začne chodit s Junä. Byl dvakrát na výslechu u policie.

[minulost, jižní Korea ← výslech]

3.a: Za otcem Jōngmi byli policisté, oznamuje Mjōngdžun, že bude muset jít k výslechu kvůli otci, který utekl do severní Koreje a momentálně tam pracuje v Pchjōngjangském rozhlase (matka zemřela po odchodu otce).

3.b: Mjōngdžun je na výslechu. Policisté se pokoušejí zjistit informace o otci, ale Mjōngdžun o něm nic neví. Považují Mjōngdžun za komunistu a mlátí ho. Mjōngdžun si uvědomuje, že se ocitl tam, kde právo neplatí.

3.c: Druhý výslech. Policisté při něm nostalgicky vzpomínají na dobu, kdy byla Korea japonskou kolonií. Policisté ho opět zmlátí a propustí. Domluví se s Junä, že u ní bude přes léto bydlet.

[minulost, jižní Korea]

4: Mjōngdžun bydlí u Junä, ale začíná trávit většinu času sám. Vybíjí si na Junä zlost. V hospodě se dozví o lodi do severní Koreje.

[přítomnost, loď]

5.a: Na lodi do Indie vzpomíná na Junä a přesvědčuje se, že ji miloval. Ostatní bývalí zajatci na lodi ho přemlouvali, aby je dostal v Hong Kongu na pevninu a oni mohli za prostitutkami. Mjōngdžun odmítá, je označen za zrádce a jeden ze zajatců ho napadne.

[minulost, loď ← vzpomínka na zajatecký tábor]

5.b: V táboře se vyprávěl příběh o mrtvé znásilněné dívce, který donutí Mjōngdžuna přemýšlet nad tím, jestli byl také sexuálním násilníkem.

[minulost, jižní Korea]

6.a: Mjōngdžun se snaží o intimní vztah s Junä, ta ho odmítá, Mjōngdžun se cítí osamocený.

6.b: Těší se na nový život v severní Koreji, kde je volný prostor ještě neposkvrněný.

[minulost, severní Korea]

7.a: Mjōngdžun je zklamaný z reality severní Koreje. Pracuje ve vydavatelství novin a stydí se za to, co píše. Žije u otce. Nevydrží nátlak, vyzpovídá se otci z toho, jak se v severní Koreji cítí a odchází z domu. Začne pracovat na stavbě venkovního divadla.

7.b: Při stavbě se zraní a skončí v nemocnici. Tam ho navštíví tanečnice, zaujme ho Ŭnhje.

[minulost, Mandžusko]

8: Mjōngdžun je vyslán na reportáž do Mandžuska.

[minulost, severní Korea]

9.a: Je mu vytýkáno, že je příliš individualistický, a strana ho nutí se kritizovat. Připomíná mu to výsledky v jižní Koreji. Opět je zklamaný, upíná se na Ťnhje. Ta chce jet do Moskvy. Mjōngdžun ji přemluví, ať nejede.

9.b: Otec posílá Mjōngdžuna do Wōnsanu. Ťnhje ho zradí a odjíždí do Moskvy.

[minulost, jižní Korea]

10: Vypukne korejská válka, Mjōngdžun je na frontě na řece Naktong, znovu se setkává s Ťnhje, která pracuje na frontě jako zdravotní sestra. Ukrývají se v jeskyni.

[minulost, zajatecký tábor ← sen]

11: Mjōngdžunovi se zdá sen, že je v průběhu korejské války policejním inspektorem a vyslýchá Täsika. Täsik se oženil s Junä. M ho zmlátí a Junä znásilní.

[minulost, jižní Korea]

12: Mjōngdžun navštívuje svůj prázdný dům v Sōulu. Je zatčen a poslán do zajateckého tábora.

[přítomnost, loď ← minulost, zajatecký tábor ← přítomnost, loď ← budoucnost, Indie]

13: Mjōngdžun je postaven před volbu země, ve které chce žít. Vybere si neutrální Indii. Představuje si, jaký asi bude jeho nový život.

[přítomnost, loď ← minulost, jeskyně v jižní Koreji ← přítomnost, loď]

14: Vzpomíná na moment, kdy mu Ťnhje řekla, že je těhotná a vzápětí zemřela. Mjōngdžun na lodi páchá sebevraždu.

6. Deník spisovatele Kuboa (*Sosŏlka Kubossiüi iril*, 1969–1972)

Postava Kuboa a jeho deník je v korejské literatuře znázorněna celkem třikrát. Kniha pod názvem *Deník spisovatele Kuboa* byla poprvé vydána roku 1934 jako dílo spisovatele Pak Tchäwöna⁷⁴ popisující období 30. let v Söulu prostřednictvím každodenního života šestadvacetiletého spisovatele Kuboa, setkávajícího se s přáteli a procházejícího se ulicemi Söulu s notýskem v ruce, do kterého si zapisuje zajímavé události.⁷⁵

Čchö Inhun si tuto postavu spisovatele vypůjčil a přenesl ji do doby na přelomu 60. a 70. let, kdy byla Korea pod vládou prezidenta Pak Čönghuiho a podle Kuboových slov prožívala nejhorších dvacet pět let za celou svou historii. Obdobně jako Pak Tchäwönův Kubo se Čchö Inhunův Kubo prochází po Soulu, navštěvuje známé, pozoruje a komentuje proměny okolo sebe, a to nejen prostoru, ale také společnosti.

Prozatím poslední Kubo korejské literatury se objevuje v 90. letech. Jeho autorem je Ču Insök⁷⁶ a děj se opět odehrává v Söulu. Tomuto Kubovi je kolem dvaceti pět let, zabývá se ale především hledáním svého rodného města a dobou 80. let, tedy další érou nesvobody, tentokrát za prezidenta Čön Tuhwana.⁷⁷

V této práci se budu věnovat pouze Čchö Inhunovu Deníku spisovatele Kuboa.⁷⁸

6.1 Čchö Inhunova postava Kuboa

Tomuto Kuboovi, který uprchl ze severní Koreje a začal nový život v Söulu jako spisovatel, je na počátku kolem třiceti pět let. Kubo je intelektuál a zároveň spisovatel žijící pod opresivní vládou prezidenta Pak Čönghuiho. Byl vychován v období japonské nadvlády v Koreji, konfrontován s komunismem v severní Koreji, a nakonec se rozhodl pro útěk do jižní Koreje, kde se ale jeho život stal opět předmětem věčných omezení. Kubo je postavou již více méně smířenou s takovýmto způsobem života. To ale neznamená, že by byl k okolí lhostejný. Nesnaží se sice o odpor vůči vládě ve smyslu aktivního zapojení do demonstrací, protestuje prostřednictvím svého deníku (a to i přes

⁷⁴ Pak Tchäwön (1909–1986) byl spisovatelem skupiny Kuinhö. Kvůli odchodu na Sever byl opomíjený a začalo se o něm znovu psát až v 90. letech. *Deník spisovatele Kuboa* (1943) je jeho nejvýznamnějším dílem. (LÖWENSTEINOVÁ, 2007, s. 172.)

⁷⁵ MUNHAKSAWA PIPCHJÖNG JÖNGUHÖ. *1969njöndä munhakjöngu* (Studie literatury 60. let). Soul: Jeha, 1993, s. 69-70. ISBN 89-7359-094-4.

⁷⁶ Ču Insök (1963–) je spisovatel a dramatik. *Deník spisovatele Kuboa* vydával jako román na pokračování v letech 1991-1995, postupně v pěti svazcích. (ČU, Insök. *Sädiül to sesangül ününguna* (Ptáci také opouštějí svět). Soul: ZMANZ, 2014, s. 83. ISBN 9791130411149.

⁷⁷ MUNHAKSAWA PIPCHJÖNG JÖNGUHÖ, 1993, s. 69-70.

⁷⁸ V korejském 9. vydání z roku 1989.

dobovou cenzuru). Avšak ne zcela do takové míry, jak by si přál, protože si uvědomuje, že se přece jen člověk nějak živit musí. Kubo nás provází nejen aktuálními událostmi v Koreji a ve světě, komentuje také problémy týkající se modernizace Koreje, literaturu, umění a vybrané kapitoly z korejské historie. Zajímavá je také postava Kuboa jako severokorejského uprchlíka a s ní spojená otázka zapojení lidí severokorejského původu do jihokorejské společnosti.

6.2 Výstavba románu

Deník spisovatele Kuboa je rozdělen do patnácti kapitol, ve kterých popisuje vybraných patnáct dní svého života od rána do noci, v období od prosince roku 1969 až do května roku 1972. Kapitoly jsou poměrně nerovnoměrně vystavěny, není to ale rušivým faktorem, z pohledu čtenáře to spíše dodává dílu na autenticitě pojetí knihy jako deníku. Epizody z vybraných dnů jsou na sebe často tematicky navázané, k tématům se vrací a zkoumá je buď v časové, nebo kvalitativní rovině.

Text v korejštině je psán moderním jazykem, zřídka se objevuje v současnosti již převážně nevyužívaný nižší střední zdvořilostní styl a na mnoha místech je text proložen čínskými znaky, které jsou buď přepsány hangülem nebo ponechány bez přepisu. Každý znak je do hangülu přepsán do pouze jednou, při jeho dalším použití již není přepisován. Další zvláštností je vložení některých anglických slov ve své originální podobě a jiných v korejském přepisu. Ruská jména jsou ponechána v cyrilici. Text knihy byl napsán horizontálním způsobem.

Jména malířů, zmíněných spisovatelů, názvy filmů a knih jsou reálné. Není ale možné ověřit, jestli jsou pravá všechna jména spisovatelů, se kterými se v knize setkává.

Postava Kuboa je značně autobiografická. Autor a jeho postava jsou spisovatelé, severokorejští uprchlíci ze stejného města a nabízí se spekulace, že se v knize skutečná podoba každodenního života.

6.3 Prostor a čas

6.3.1 Čas

Děj je řazen převážně chronologicky a odehrává se v období od roku 1969 do roku 1972. Je ale také sporadicky prostoupen několika analepsami vracejícími se nejčastěji ke

korejské válce a životu v severní Koreji. Nejedná se o dobu fiktivní, všechny historické události, které jsou v knize popsány, jsou skutečné a jejich datace rovněž sedí.

Autor je nezaujatým vypravěčem ve třetí osobě a úhel jeho pohledu je společný s úhlem pohledu postavy. Děj postupuje na úrovni událostí a obsahuje nedějové popisy prostoru, situací a úryvky textů ze spisovatelových článků a knih, které jsou prokládány dialogy pro zrychlení tempa vyprávění.

6.3.2 Prostor

Prostorem dění je vždy Soul v období ekonomického růstu, kde máme možnost pozorovat prostupování modernity západního stylu.

Výchozím bodem každé kapitoly je Kuboův pronajatý pokoj na okraji tehdejšího Soulu, poté se vydává ven do města a kapitola končí na různých místech vždy podle událostí, které se za den staly. Pomyslně je to ale vždy zakončení cyklu jednoho dne.⁷⁹ V průběhu dne vystřídá mnoho lokalit, z nichž téměř všechny⁸⁰ jsou součástí Soulu. Schematicky by se proto dala každá z kapitol vyjádřit následovně⁸¹:

domov → centrum Soulu (nakladatelství/univerzita/kavárna/ restaurace/zoo/ výstava/návštěva přátel) → domov (popřípadě cesta domů) / otevřené zakončení

Všechny geografické názvy v Soulu a mimo něj odpovídají realitě.

6.4 Synopse⁸²

[prosinec 1969]

1: Kubo rozebírá, co by se mělo v jižní Koreji změnit. Vzpomíná na život v severní Koreji.

[-]

2: Kubo navštěvuje zoo paláce Čchanggjöng, kde se mu při pohledu na jednotlivá zvířata vybavují epizody z dějin Koreje a zároveň přemýšlí nad funkcí společnosti.

[-]

3: Kubo v novinách čte o válkách ve světě a v návaznosti na to řeší s přítelem problematiku vládnoucí vrstvy a poddaných. Odpoledne navštěvuje buddhistický klášter.

⁷⁹ Nastává vyčerpáním tématu, kterým se spisovatel v kapitole zabýval.

⁸⁰ Kromě buddhistického kláštera

⁸¹ Výjimkou je kapitola č. 15, která z tohoto schématu vybočuje.

⁸² Vzhledem ke stylizaci knihy do formy deníku budu v synopsi postupovat pouze po linii hlavních událostí jednotlivých kapitol.

[léto 1971]

4: Kubo jde do kina na film *Soldier Blue* a porovnává kolonizaci Ameriky s dějinami Koreje. Čte Danta a vidí v něm sebe sama (oba jsou utečenci).

[-]

5: S vidinou navázání diplomatických vztahů USA s ČLR Kubo zpochybňuje pravdivost tisku.

[- ← 1951]

6: Kvůli zprávám o teroristickém útoku ze severní Koreje se všichni bojí, jestli znovu nevypukne válka. Kubo vzpomíná na korejskou válku a uvažuje nad sjednocením zemí, protože by měla započít jednání Červeného kříže.

[září 1971]

7: Kubo vysvětluje, jak se zklamal v jihokorejské politice. V galerii je nadšený z obrazů Marca Chagalla.

[-]

8: Kubo vyvodil, že nejlepší věc, kterou by sjednocení přineslo, by byl konec nočního zákazu vycházení. Je rozhořčen z přijetí ČLR do OSN.

[listopad 1971]

9: Kubo se opět bojí občanské války, protože se zlepšením vztahů USA s ČLR může stáhnout americká armáda z jižní Koreje.

[prosinec 1971]

10: Nemocný Kubo obdrží sbírku básní po zesnulém básníkovi, která ho donutí zamyslet se nad právem na sebevraždu. Soukromě řeší zákaz vydávání knih autorů, co utekli do severní Koreje.

[leden 1972]

11: Při pohledu na japonskou vlajku na japonském velvyslanectví v Soulu otevírá K problematiku japonské omluvy za anexi.

[únor 1972]

12: Znovu navštěvuje zoo v paláci Čchanggjöng. Připadá mu, že technologie postupuje kupředu, ale politická svoboda nikoliv.

[jaro 1972]

13: Kubo se prochází Soulem a porovnává život ve velkoměstě s maloměstským. Jde na výstavu korejského malíře I Čungsöpa.

[duben 1972]

14: Kubo je zklamaný, že si nikdo nedovolí kritizovat vládu, sám je na tom ale podobně.

[květen 1972]

15: Kubo ztrácí naděje v návštěvu severní Koreje, protože se situace vyvíjí příliš pomalu. Kritizuje lidi, protože si užívají vymožeností doby a nedokáží přemýšlet nad sebou samými.

7. Návrtné motivy

Synopse odhalily jeden z podstatných prostředků, které Čchö Inhun ve svých knihách využívá, které bychom mohli nazvat opakováním, tedy svého druhu návratnými motivy. Ať už jsou to návraty ve smyslu používání podobných stavebních prvků, častého využívání analepsí, snových vsuvek, nebo se jedná o opakování totožných motivů v rámci jednoho díla, a dokonce i opakování totožných motivů mezi různými díly. Návraty mu umožňují udržovat rytmus, ale i zjednodušovat děj a zachovávat srozumitelnost postav. Také ovšem texty kódují tak, aby některé politicky nepřijatelné myšlenky unikly cenzuře. V této kapitole se nejprve budu zabývat rozborem návratných motivů ve dvou již představených knihách – *Volném prostoru* a *Deníku spisovatele Kuboa*. Zpočátku se obě díla pokusím analyzovat odděleně a v navazující kapitole se budu soustředit na vzájemné propojení vybraných motivů obou knih a jejich přesah do autorova života, což se zdá být nejjednodušší interpretací.

Návratné motivy, kterými se vzhledem k jejich četnosti budu zabývat, jsou: polarizace prostoru, starý a nový elitismus, prostředky zastrahování, kádrování, peníze, modernizace, utečenci, rozvoj vztahů, kritika vlády, kritika ideologií a způsob fungování Jihu a Severu.

7.1 *Volný prostor* (Kwangdžang)

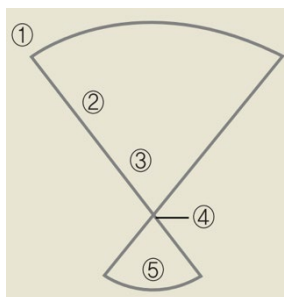
7.1.1 Motiv prostoru

Celou knihou prostupují a neustále se střídají dva koncepty prostoru. Prvním z nich je prostor soukromý zastupující „kapitalismus“ jižní Koreje, druhým je volný prostor zastupující komunistickou ideologii severní Koreje. Hlavní protagonist I Mjōngdžun se neustále snaží o nalezení kompromisu mezi nimi – prostoru, ve kterém bude schopný přežít.

Sumarizujme si proto všechny prostory, ve kterých se Mjōngdžun v knize pohybuje. Jeho výchozí bod je umístěn v soukromém prostoru (jižní Koreji), z toho kvůli nedostatku sdíleného prostoru uteče do volného prostoru (severní Koreje), ani jeden mu ale nevyhovuje, protože jsou oba až příliš vymezené na jednu ze stran. V jižní Koreji není žádný volný prostor a na Severu je zase úplná absence prostoru soukromého. Když vypukne korejská válka a opět se setká s přítelkyní Junä, odeberou se společně do soukromého prostoru (jeskyně). Po smrti Junä se z tábora válečných zajatců se dostane

na loď do Indie a ta je opět symbolem soukromého prostoru. V této chvíli má Mjōngdžun možnost doplout do Indie a začít v ní nový život, který by mohl být pravděpodobně někde mezi oběma směry tak, jak si přál. Pro Mjōngdžuna je ale stejně tak, jako je obtížné žít v jižní a severní Koreji, obtížné začít žít nový život úplně mimo Koreu, proto nakonec zvolí sebevraždu skokem do moře, které je symbolem pro nový osobní volný prostor.

Autor na konci knihy také využívá prostoru jako prostředku ke znázornění I Mjōngdžunova života. Ten si představuje jako vějíř⁸³:

Obrázek 1 – vějíř

(zdroj <http://study.zum.com/book/13130>)

1. Celý jeho život pomyslně začíná na nejdelší a nejširší hraně vějíře, když žije jako student v jižní Koreji.
2. Prostor se zmenšuje přesunem do severní Koreje.
3. Mjōngdžunův prostor je omezen na prostor jeskyně, ve které se s Ůnhje skrývá.
4. V tomto bodě se Mjōngdžun nachází na lodi, na samém konci vějíře, kdy už mu zbývá pouze pár metrů prostoru a rozhodne se pro sebevraždu skokem do moře.
5. Moře je zde znovu rozšířením prostoru, ve kterém bude Mjōngdžun volný a navždy pohromadě se zesnulou Ůnhje a dcerou. (Takto je to interpretováno Mjōngdžunem.)

7.1.2 I Mjōngdžunova kritika společnosti

Mjōngdžun nám v již v první části knihy představuje svůj pohled na jižní Koreu. Ta je v jeho očích zemí, ve které si můžou všichni majetní dělat, co se jim jen líbí. A taktéž ti, kteří nejsou movití, jsou schopni udělat vše proto, aby se k penězům dostali – loupeží, vraždou nebo prostřednictvím jiné nekalosti. Tvrdí, že v jižní Koreji neexistuje systém, který by byl schopný situaci v zemi usměrnit tak, jako je to na Západě.⁸⁴

⁸³ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 167-168.

⁸⁴ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 49-51.

K této problematice se Mjōngdžun opět vrací po útěku do severní Koreje, když otcí popisuje, proč vlastně z jižní Koreje odešel a poodhaluje, že hlavním důvodem pro útek byla nespravedlnost ve společnosti, kterou na Jihu dennodenně prožíval.⁸⁵ Byl zhnusený především skutečností, že potomci bývalých elit, kteří v období japonské okupace Koreje spolupracovali s japonským režimem, nyní bez jakéhokoliv postihu pracují na vysokých pozicích ve státní správě a posílají své potomky na studia do zahraničí, aby se mohli ujmout moci po nich.⁸⁶ Mjōngdžun se tedy cítil bezmocný, protože i když studoval a chtěl se připojit ke korejské inteligenci, reálně pro něj v zemi nebylo místo. Celou situaci výstižně popisuje tento úryvek z textu: „*Jsou to neskutečně chytrí muži buržoazie. A na opačné straně stojíme my, kteří si čteme v knihách evropské filozofie a umění 19. století a nalháváme si, že z nás někdy taky něco bude. ... Ale v tomto prazvláštním prostředí jižní Koreje pro nás není místo, kam bychom se mohli pohnout.*“⁸⁷ Tato myšlenka byla ještě umocněna výslechy, kdy si Mjōngdžun uvědomil, že odchodem otce na Sever se jeho budoucnost stala ještě méně perspektivní. Byl sice jihokorejským občanem, pro ostatní byl ale kvůli otcí automaticky komunistou.

Mjōngdžun se tedy v druhé části knihy dostane do severní Koreje. Po krátkém pobytu ale zjistí, že jeho představy o tom, jak funguje společnost na Severu, byly z velké části pouhou iluzí. Toužil po životě na místě, kde budou lidé proaktivní a plní entuziasmu pro vytvoření lepší společnosti, ale místo toho se mu naskytne pohled na zemi s lidmi bez jakéhokoliv zájmu a zapálení. Ztráta zájmu lidí ohledně toho, co se kolem nich děje, byla v očích Mjōngdžuna zapříčiněna vládou severní Koreje a jejími představiteli. Strana mu v mnoha směrech připomínala křesťanskou církev a k tomuto názoru se v průběhu knihy ještě několikrát vrací. Důraz klade zejména na podobnost kultu osobnosti⁸⁸ s křesťanským vyznáváním Boha, a také zde nachází příbuznost například v nuceném papouškování Dějin Komunistické strany Sovětského svazu a citací částí Bible. Na konci knihy dokonce vytvoří myšlenkovou mapu porovnávající oba směry, ze které vyvodí, že mají identický základ.⁸⁹

Na jihu se Mjōngdžun nebyl schopný zapojit do hlavního proudu jihokorejských intelektuálů, na severu se ale dostává do protikladné situace, kdy je náhle on na místě syna jednoho z vysoce postavených členů strany, díky čemu je mu umožněno žít v dobré čtvrti v hlavním městě a ihned dostane přidělenou práci v novinách. Takže v důsledku

⁸⁵ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 103.

⁸⁶ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 103-104.

⁸⁷ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 104.

⁸⁸ Soustředícího se na osobnosti Lenina a Stalina.

⁸⁹ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 149-150.

svého původu se ocitne na pozici, kterou v jižní Koreji záviděl dříve zmíněným „mužům buržoazie“. Zároveň tím také poukazuje na fakt, že obě země ve své podstatě fungují na obdobném principu dědičné moci.

Máme zde tedy dvě země, na první pohled velmi odlišné, v důsledku ale velmi podobné a uprostřed nich je nezakotvená postava Mjōngdžuna, která si neví rady, kam by se měla vydat. Nechce být součástí zkorumpované společnosti na Jihu a zároveň si také nepřeje být omezovaný na Severu. Vydá se tedy do Indie, ale ani v té si nedovede budoucnost představit.

Čchö Inhun v pozdějším vydání knihy sám uvádí, že není možné za jediný zdroj problémů Mjōngdžuna označit dobu, ve které žil, protože jsou jeho problémy daleko komplexnější.⁹⁰ Tím možná odkazuje na skutečnost, že při pobytu v USA přepsal novelu tak, aby byl kladen větší důraz na milostný život hlavní postavy.⁹¹

7.1.3 I Mjōngdžunovy opakující se mezilidské problémy

Již na začátku knihy, v období Mjōngdžunových studentských let, si můžeme povšimnout jeho nestandardního způsobu chování vůči ostatním. Jako polosirotek se dostane do rodiny otcova známého, ve které jsou se k němu všichni členové rodiny vlídní, Mjōngdžun ale jejich city neoplácí a v některých pasážích se dokonce zdá, že jimi pohrdá.⁹² Především tedy dětmi otcova známého, s nimiž žije. Důvody pro to mohou být rozličné. Na jednu stranu bychom jeho chování mohli interpretovat jako závist zapříčiněnou absencí vlastní rodiny, osobně se více přikláním k názoru, že mu nevyhovovala jejich bezstarostná povaha. Zatímco Mjōngdžun je typem člověka, který je neustále v nitru zahloubaný a pasivní, oba sourozenci jsou jeho dokonalým protikladem. Neschopnost sdílet nebo vůbec mít běžné city by se dala vysvětlit absencí pozitivních rodinných vzorů a také autorovým obdivem k francouzským existencialistům.

Dalším ze zvláštních vztahů je jeho vztah ke známému otce. K tomu se chová, jako by byl povinen Mjōngdžuna živit, protože je dlouholetý rodinný známý. I přes všechny výdaje, které vynakládá na jeho studium a obživu se necítí být mu nějak zavázán. Zdá se pro něj být jen osobou, kterou využívá pro své přežití.

Největší důraz ale autor klade na Mjōngdžunovy vztahy se ženami. Celou knihou prostupují dvě – Junä a Ťnhje. Junä je Mjōngdžunovou první přítelkyní, se kterou se

⁹⁰ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 6-7.

⁹¹ KIM, Uk-dong. *Kwandžangül iknün ilgop kadži pangböp* (Sedm způsobů čtení Volného prostoru). Soul: Munhak kwadžisöngsa, 1996, s. 37. ISBN 89-320-0816-7.

⁹² ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 40.

setkává na Jihu, s Ťnhje se seznámí až po příchodu na Sever. Tak jako jsou v knize od sebe rozlišeny světy severní a jižní Koreje, stojí v opozici i tyto ženy. Junä je pasivní, věrná, ale také velmi rezervovaná, Ťnhje je naopak proaktivní, sebevědomá, nevázaná. Vztah Mjōngdžuna k oběma ženám je rovněž v určitém protikladu. Na Junä nahlíží jako na svůj majetek, se kterým může libovolně nakládat, aniž by respektoval její názory a pocity, a když se ho rozhodne neposlechnout, popadá ho vztek. Jeho odchod do severní Koreje ale není způsoben zklamáním se v Junä, utíká čistě pro své vlastní dobro. Zatímco ve vztahu s Ťnhje je naopak ona tím, kdo nebere zřetel na to, co si přeje Mjōngdžun, a odjede do Ruska pro budování své kariéry, i přestože si to Mjōngdžun vysloveně nepřeje. Cítí se tedy být zhrzen, protože je pro něj Ťnhje klíčovou osobou k přežití, na kterou se k úplnému konci knihy upíná, sám se ale při odchodu na sever obdobně zachoval k Junä. V knize existuje také sporná část⁹³, která může být zároveň vzpomínkou, snem či úplnou fikcí, ve které se Mjōngdžun při výslechu Täsika⁹⁴ pokusí o znásilnění Junä, protože se dozví, že se po jeho odchodu za Täsika provdala. Buď se opravdu jedná o sen snažící se nám přiblížit Mjōngdžunův zpětný intenzivní pocit viny nebo se jedná o pokus vyrovnání se se svými prohřešky spáchanými za života, když už na lodi cítí, že se ocitl na konci. Postava Ťnhje se promění v momentě, kdy se opět setkají na bojišti u řeky Naktong a ona ho prosí ho o odpuštění.⁹⁵ Od té chvíle jsou na sobě závislí a společně se snaží se o udržení si svého prostoru jeskyně a přežití. Vývoj Mjōngdžuna graduje pozvolna celou novelou, s výjimkou úplného konce, kdy se mu promítá před očima celý život a ocitá ve stavu jakési pološílenosti, charakter Ťnhje se ale transformuje nepoměrně rychlejším tempem. Naskytá se zde také možnost, že se Ťnhje k Mjōngdžunovi nečekaně vrátí, jen protože je pro ni jediným možným únikem od války. Avšak Ťnhje při bombardování zemře a s ní i Mjōngdžunovo nenarozené dítě a tato událost se stane jedním z důvodů, proč se Mjōngdžun nakonec rozhodne pro sebevraždu – aby se s nimi opět setkal. V průběhu celé knihy můžeme tedy mimo Mjōngdžunovo stupňování zklamání vůči oběma Korejím, paralelně vypořádat i proměnu způsobu chování hlavní postavy vůči ženským postavám – od asociálního sebestředného studenta až po milujícího přítele. Na konci knihy vidí Mjōngdžun dva racky, jejichž stíny ho pronásledovaly od začátku plavby, a ti symbolizují Ťnhje společně s nenarozenou dcerou, tato změna ale nastala až v pozdější revizi, v původní verzi byli raci zastoupením Junä a Ťnhje.⁹⁶

⁹³ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 131-133.

⁹⁴ Jeden ze sourozenců, v jejichž domě Mjōngdžun bydlel.

⁹⁵ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 142-143.

⁹⁶ KIM, 1996, s. 41.

Poslední vztah je vztah mezi Mjōngdžunem a kapitánem na lodi. Kapitán je člověk představující zcela nezávislého posluchače a arbitra a uvádějící Mjōngdžuna do globálního kontextu. Po celou dobu plavby sleduje Mjōngdžunovu vnitřní nevyváženost a vyrovnávání se s minulostí a snaží se ho jemnými náznaky přesvědčit, že takovými stavy si projde většina lidí a dává mu naděje na nový život.

7.1.4 Výslech jako katalyzátor děje

Výslech a jeho různé podoby plní v knize funkci mezníku děje a zároveň jsou předurčením jeho změny.

První výslech⁹⁷ se odehrává v jižní Koreji, kdy si Mjōngdžuna předvolá policie, aby jí sdělil informace o uprchlém otci. Je takto předvolán dvakrát, ale vzhledem k tomu, že o novém životě otce nic neví, policisté ho pouze zbijí a propustí. Mjōngdžun se touto zkušeností utvrzuje ve dvou věcech. Zaprvé v tom, že je na Jihu kvůli otcovu útěku do severní Koreje nežádoucím elementem a není zde žádná naděje na změnu. Zadruhé se přesvědčí o tom, že důležité postavení ve státě drží pevně v rukou lidé sentimentálně opěvující dobu japonské nadvlády. Výsledkem je tedy Mjōngdžunův odchod na Sever.

Druhá zkušenost⁹⁸ se přímo nedá označit za výslech, má ale podobný význam. Odehrává se v severní Koreji, když si Mjōngdžuna předvolá komise tvořená ze stranických redaktorů a šéfredaktora novin, ve kterých pracoval. Náplní „výslechu“ je přinutit Mjōngdžuna k sebekritice, protože je nepoddajným elementem. Strana ho žádá, aby psal v souladu s propagandou, Mjōngdžun si ale stojí za tím, že bude psát pravdu, protože noviny by měly být odrazem reality. Nakonec ho redaktoři zlomí a donutí ho přiznat se k chybám, kterých se údajně dopustil. Výsledkem tohoto výslechu je definitivní zklamání se v severní Koreji a zaměření se na Ťnhje, tedy smrt Mjōngdžuna jako člověka veřejného a jeho zrod jako osoby soukromé.

Třetí výslech⁹⁹ jsem již zmiňovala výše. Jde o výslech Täsika, v jehož případě si nemůžeme být jistí, jestli se opravdu přihodil. Při obsazení Söulu severokorejskými vojsky v průběhu korejské války je Mjōngdžun postaven do role vyšetřovatele. Na Täsikovi si vybíjí zlost především proto, že se po jeho odchodu oženil s Junä. Mjōngdžun se plně vžívá do minulosti, kdy byl on sám bit při výslechu v jižní Koreji, a přesně replikuje chování tehdejších policistů. Tato pasáž je jedinou částí v knize, kdy má

⁹⁷ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 57-60.

⁹⁸ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 111-114.

⁹⁹ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 131-133.

Mjõngdžun nad někým absolutní moc. Jak již bylo řečeno, je sporné, jestli se jedná o realitu nebo fikci, důležitá je ale skutečnost, že s touto scénou začíná sekvence rekapitulace života hlavní postavy a uvědomění si vlastních prohřešků.

Poslední čtvrtý výslech¹⁰⁰ je zčásti reálný a zčásti domyšlený, zařazují ho sice do kategorie výslechů, jedná se ale spíše o rozřazující pohovor, který má rozhodující dopad na Mjõngdžunovu budoucnost. Odehrává se na konci války, kdy se má Mjõngdžun jakožto válečný zajatec rozhodnout, jestli se vrátí do severní Koreje, jižní Koreje nebo si vybere třetí neutrální zemi (Indii). Jako první ho přemlouvá čínská strana a slibuje mu výhody pro veterány, zároveň ho varuje před tím, jak příšerné jsou kapitalistické země. Druhý rozhovor mezi ním a americkými vyjednavací je smyšlený, pouze si představuje, jak by se ho asi snažila nalákat druhá strana. Jednoznačně je od začátku rozhodnutý pro Indii. Toto rozhodnutí ho přivádí do chvilkové euforie, protože je zde naděje na nový život v zemi, kde by byl anonymním cizincem, po čase ale začne být konfrontovaný s realitou.

Výše uvedené motivy se v knize vyskytují ve shlučích a hlavní postava se k nim nechtěně vrací. Zároveň jde o zásadní momenty dějových zvrátů, jakési dějové smyčky, z nichž se Mjõngdžun sice vyplete, ale nenávratně ho poznamenají.

7.2 Deník spisovatele Kuboa (*Sosõlka Kubossiõi iril*)

7.2.1 Kritika vlády

V teoretické části práce jsem pro ilustraci doby popisovala politické pozadí konce 50. a 60. let, a právě tuto dobu spisovatel Kubo v knize prožívá. Není proto udivující, že se v mnoha pasážích objevuje kritika s dobou spojená. Většina z Kuboových výhrad je vyjádřena explicitně, jiné jsou naopak zakódovány v textu.

S Kuboovým negativním postojem vůči vlastní vládě se setkáme již v prvních kapitolách, kdy protagonista bez předchozího uvedení do politického pozadí vyslovuje nespokojenost se stavem země. „*Naneštěstí nebyl schopný nalézt jediné neposkvrněné místo v celé téhle zemi, natož v tomto starém paláci.*“¹⁰¹ „*Korea je zamořena odporným d'áblem, o kterém se neví, jestli přišel ze Severu nebo z Jihu. Každopádně uhnívá.*“¹⁰² Typickým rysem románového narativu jsou dlouhé pasáže vnitřního monologu, ve

¹⁰⁰ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 152-155.

¹⁰¹ ČCHÖ, Inhun. *Sosõlka Kubossiõi iril*, s. 45.

¹⁰² ČCHÖ, Inhun. *Sosõlka Kubossiõi iril*, s. 46.

kterých přemýšlí nad stavem společnosti, a ty jsou často zakončeny uštěpačnou poznámkou.

Velmi negativně hodnotí vládu prezidenta I Šungmana, protože to byly právě jeho vůdčí schopnosti, kvůli kterým si Kuboův otec po vypuknutí korejské války přál, aby syn odešel na Jih. Ve víře v lepší život.¹⁰³ Časem se ale ukázalo, že není tak vynikajícím lídrem, jak si on i ostatní lidé představovali. Kubo se najednou cítil být postavený do ošemetné situace, ve které by sice bylo ideální volbou opěvovat I Šungmanovu autoritativní vládu a po finanční stránce z toho prosperovat, to mu ale zase nedovoloval jeho charakter, což ho v důsledku odsoudilo k tomu, že zůstal chudým spisovatelem.¹⁰⁴ Největším překvapením pro Kuboa však byla skutečnost, že se prostřednictvím dubnové revoluce podařilo studentům I Šungmana donutit tak snadno k rezignaci, protože v severní Koreji by k takovému úspěchu zřejmě nedošlo. Uvádí to na příkladu: „*Také bylo překvapivé, že byl Stalin po smrti kritizovaný svými přívrženci. V severní Koreji byl Stalin opěvovaný vůdce stejně tak, jako japonský císař byl v období japonské nadvlády v Koreji uctíván jako by byl Božím Synem. Po osvobození se ale stal úhlavním nepřitelem Koreje.*“¹⁰⁵ Jihokorejci mají podle něj schopnost se pro nějakého politického vůdce rychle nadchnout a stejně tak rychle ho ze svých srdcí nadobro vymazat.¹⁰⁶

Druhým prezidentem, s jehož počínáním Kubo nesouhlasí, je Pak Čonghüi. Protože je ale kniha vydaná za jeho vlády, je patrné, že se při jakékoliv kritice drží zkrátka. Oproti komentářům k prezidentu I Šungmanovi, kterého otevřeně nazývá diktátorem, se snaží kritiku Pak Čonghüiho kódovat do textu a využívá proto frází jako jsou například: „*diktátor a poddaní*“ nebo „*Demokratická země nemůže existovat bez autonomie. V Koreji ale lidé stojící u moci prohlašují, že je jejich země demokratická, aniž by dali souhlas k autonomii.*“¹⁰⁷ Části, kde uvádí Pakovo jméno, jsou spojeny především se zahraniční politikou a nejsou příliš útočné. Například kritizuje postoj prezidenta Paka, který kvůli vylepšení vztahu USA podporuje americké sblížení se s lidovou Čínou, přesto, že se Čína rovněž účastnila korejské války, a tím pádem označuje za agresora pouze severní Koreu.¹⁰⁸ Nebo vyjadřuje pochopení se studenty, kterým zavřeli vysoké školy z důvodu účasti na protestech proti Pakově vládě, a zároveň proti normalizační smlouvě s Japonskem.¹⁰⁹ V poslední kapitole poukazuje na to, že se v novinách neobjevily žádné

¹⁰³ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 152.

¹⁰⁴ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 152.

¹⁰⁵ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 153-154.

¹⁰⁶ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 154.

¹⁰⁷ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 196, 156.

¹⁰⁸ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 121.

¹⁰⁹ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 153.

zprávy o proběhlé konferenci, kde účastníci debatovali nad úpadkem korejské morálky důsledkem nesprávného vedení lidu vládou.¹¹⁰ Největším omezením, které Kubo ve svém životě pociťuje a proti kterému se otevřeně staví, se ale zdá být zákaz nočního vycházení. Opět se snaží být obezřetný a formuluje touhy po uvolnění zákazu směrem k budoucímu sjednocení Koreji, rozhodně však jejich konec nevyhlíží s koncem Pakovy vlády. Vadí mu ta skutečnost, že přestože se zákaz formálně vztahuje ke čtyřem hodinám po půlnoci, pocitově zabírá téměř polovinu dne. Zákaz vycházení je pro něj každodenní vzpomínkou na korejskou válku, a vysvětluje tím lhostejnost ostatních ke vzpomínkám na válku.¹¹¹ Pojednává o tom v tomto úryvku: „*Směju se těm lidem, kteří si stěžují, že lidé postupně zapomínají na korejskou válku. Nejsou schopni pochopit to, že důvodem, proč lidé nad korejskou válkou nepřemýšlejí je fakt, že jsou na válku až moc přivyklí.*“¹¹²

7.2.2 Projevy modernizace Koreje

Modernizace Koreje je motivem, který se Čchö Inhun v Deníku spisovatele Kuboa často objevuje. Po uplynulé korejské válce, v jejímž průběhu se vojska několikrát prohnala Soulem, je Kubo přímým svědkem rekonstrukce celého města a při procházkách městem je vnímá a komentuje. Vzpomíná na rozpadlé domy, nyní již z velké části přestavěné do západního stylu, kterým kontrastují čtvrti s omšelými domy v korejském stylu (*hanok*). Přitom pozoruje v ulicích ostatní lidi a klade si otázku, v čem je modernizace pro Koreu přínosná, a jestli jsou díky ní lidé spokojenější než předchozí generace.¹¹³

Modernizace je v knize popisovaná v mnoha směrech. Například v růstu automobilové dopravy, zlepšení medicíny a s ním spojené rozšíření léků pro běžné využití, zavedení telefonů, otevření kin, import zahraničních knih, divadelních her, umění, zahraničního zboží. Ty s sebou ale nesou také stinné stránky – každodenní dopravní zácpu, nadměrné využívání volně prodejných léků, pokles zájmu o čtení knih a u zboží je to orientace společnosti na konzumní způsob života. Kuboovi leží na srdci především odosobnění lidských vztahů ve městě. Vidí Soul, ve kterém spolu žije ohromné množství lidí na stísněném prostoru, kde se není možné vyhnout interakci s ostatními, ale zároveň s sebou tento stav přirozeně přináší nezájem lidí o to, co se v jejich okolí děje, a kdo se

¹¹⁰ ČCHÖ, Inhun. *Sosölka Kubossiüi iril*, s. 325.

¹¹¹ ČCHÖ, Inhun. *Sosölka Kubossiüi iril*, s. 153.

¹¹² ČCHÖ, Inhun. *Sosölka Kubossiüi iril*, s. 153.

¹¹³ ČCHÖ, Inhun. *Sosölka Kubossiüi iril*, s. 286.

s nimi mívá, což vyústí v izolaci jedince.¹¹⁴ Popisuje také za poslední léta se prohlubující sociální propast, kterou vnímá nejzřetelněji v období Vánoc, i přestože je 25. prosinec jediným dnem, kdy není nutné dodržovat noční zákaz vycházení, postupně opadá popularita svátku, protože životní podmínky obyvatel se neustále zhoršují, a tudíž ztrácejí zájem o jakoukoliv zábavu. Dalším příkladem, který Kubo udává, je rozdělení společnosti podle toho, jak kvalitní potraviny si mohou dovolit konzumovat, jelikož ve většině restaurací připravují pokrmy již pouze z potravinových náhražek.¹¹⁵ Za vedlejší produkt modernizace a postupujícího ekonomického vývoje označuje Kubo degradaci morálky v podnikání, kdy se podle něj podnikatelé nechtějí účastnit férové hospodářské soutěže a preferují před ní zkorumpovanou vládní podporu podnikání.¹¹⁶ Mění se tedy prostředí, ve kterém lidé žijí, také se mění produkty, které využívají, a postoj lidí k okolí. Kubo se ale nemůže zbavit dojmu, že jsou Korejci stále upnutí na minulost. Protože byla Korea před osvobozením převážně agrární zemí, vidí Kubo v chování lidí pozůstatek zemědělské tradice. Například jejich nehynoucím zájmem o to, jaká je zrovna úroda, nebo dodržováním pověr – v Kuboově případě se jedná o nedůvěru v západní medicínu.¹¹⁷

V umění také dochází k modernizaci a Kubo se snaží o nalezení středobodu mezi korejským a západním stylem, kdy by podle něj korejské (výtvarné) umění nemělo příliš inklinovat k Západu.¹¹⁸ Korejský malíř I Čungsöp¹¹⁹ je pro něj ideálním příkladem vyváženosti obou směrů, protože dokázal západní styl malby vstřebat a přetvořit ho ve svůj jedinečný styl.¹²⁰ Naopak při výstavě Marca Chagalla si Kubo snaží představit, jak by se asi na jeho obrazy dívala starší generace – v tomto případě korejský král s dvořany, kdyby obrazy hodnotili podle „korejských“ měřítek – a dospěje k závěru, že západní lidé i jejich obrazy jsou zvláštní.¹²¹ Přestože Kubo vnímá pokles zájmu o literaturu u mladší generace a značně tuto skutečnost kritizuje, na rozdíl od svých známých ale do budoucna předpovídá koexistenci všech forem – literatury, filmu, divadla a videa. Vývoj podle něj nutně neznamená zánik, může jednotlivé formy také obohatit.¹²² Existují rovněž moderní umělecké styly, které se Kuboovi protíví. Například nemá v oblibě realistický román,

¹¹⁴ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 47, 222, 292.

¹¹⁵ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 224, 259.

¹¹⁶ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 320.

¹¹⁷ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 178, 221.

¹¹⁸ U literatury tuto myšlenku nezmiňuje.

¹¹⁹ I Čungsöp (1916–1956) vystupující také pod pseudonymem Tähjang, byl korejský malíř, který byl inspirovaný fauvismem. Jeho oblíbenými náměty byly především volové, kuřata, rodina a děti. Říká se o něm, že pomohl představit moderní umění v Koreji. (O, Kwangsu. *I Čungsöp*. Encyclopedia of Korean culture [online]. Söngnam: Academy of Korean Studies, 1997 [cit. 2020-07-16]. Dostupné z: <http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Item/E0046021>)

¹²⁰ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 305.

¹²¹ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 165-168.

¹²² ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 108-110.

protože nevěří, že je možné literaturou realitu autenticky vyjádřit, na druhou stranu ho ale láká realistické drama. Z výtvarných směrů by byl nejradši, kdyby se zakázalo abstraktní umění.¹²³ Co se týče literatury, připadá Kuboovi, že za dobu od konce japonské nadvlády neobjevil žádné dílo korejské moderní literatury, které by se vyrovnalo literatuře psané v době japonské nadvlády.¹²⁴ O modernizaci literatury se Kubo vyjadřuje jako o přechodu národní literatury v literaturu *homo sapiens*, a protože vyrůstal v období japonské nadvlády, chybí mu pocit nehynoucí lásky k národu, prostřednictvím které by byl schopný porozumět národní literatuře, a proto je rád, že mu doba ve které žije, dovoluje se od ní oprostít.¹²⁵

Kubo tedy je a zároveň není konzervativní, je a není vlastenec, je a není moderní. Jeho postoj vyjadřuje postoj jeho generace, je ovšem zároveň autorský, a když se podíváme na Čchö Inhunova pozdější díla, je v motivech, které komentuje, poměrně konzistentní – jednotlivé dílčí motivy, například bezhlavé přejímání západních tradic a produktů, se nejen opakují, ale i komentáře postupně dostávají ostřejší nádech a kontury.

7.2.3 Odras severní Koreje v životě Kuboa

Kubo pochází ze severní Koreje, kde současně v dětství žil i sám Čchö Inhun. V průběhu korejské války Kubo sám uteče do jižní Koreje a my se ocitáme v ději přibližně dvacet let po jeho příchodu. Je to doba, kdy od roku 1970 postupně začínají rozhovory výborů Červeného kříže Severu a Jihu o možnosti setkání členů rozdělených rodin, což přirozeně upoutá pozornost Kuboa, jehož rodina zůstala v severní Koreji a pokaždé, když se o nich objeví zmínka v novinách, bedlivě situaci sleduje. Někteří lidé dokonce věří, že setkání rodin povede do budoucna ke sjednocení celého Korejského poloostrova, ale kromě těch, kteří skutečně mají část rodiny na Severu, se snaha o opětovné setkání rozdělených rodin shledává s absolutním nezájmem ostatních.¹²⁶ Kubo si v průběhu knihy prochází stádiem počátečního nadšení z možnosti realizace takového projektu a začíná sám sebe přesvědčovat, že se Korea určitě sjednotí, postupem času ale jeho entuziazmus opadá, protože se situace nijak nevyvíjí a má strach, že se pravděpodobně až do smrti do severní Koreje znovu nepodívá.¹²⁷ Život v severní Koreji líčí okrajově, respektive téměř vůbec. Vzpomíná jen mlhavě na své rodné město. Kromě

¹²³ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 112, 156.

¹²⁴ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 186.

¹²⁵ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 115.

¹²⁶ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 148.

¹²⁷ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 150.

těchto vzpomínek ale z textu cítíme zášť k severokorejskému režimu, obzvlášť k tomu, jak nehumánně se podle něj chová. Pozoruhodný je náhled na mladší generaci, někteří z jejich příslušníků si severní Koreu idealizují a touží se tam přestěhovat. Kubo to dává za vinu absenci zkušenosti z korejské války.¹²⁸

V knize není Kubo výhradní postavou, která utekla ze severní Koreje, naskýtá se nám pohled i na další postavy sdílející stejnou zkušenost. U většiny lidí z Kubova okolí autor přímo specifikuje, že jsou severokorejského původu. Nezdá se to být zcela náhodným rysem, pravděpodobněji tím autor naráží na diskriminaci „Severokorejců“ ve společnosti a zároveň na již zmíněnou nevraživost mezi autory 60. let, kdy spisovatelé ovlivnění francouzským existencialismem byli převážně severokorejského původu a konzervativní autoři byli většinou Jihokorejci. Kubo sám sebe nazývá spisovatelem druhé až třetí třídy a je otázkou, jestli toto sebepojetí nesouvisí s jeho severokorejským původem. Při konverzaci s jedním z přátel Kubo zmiňuje, že je v jižní Koreji zákaz vydávání literárních děl autorů, kteří za války odešli na Sever, i přestože jejich knihy nemají žádný komunistický podtext.¹²⁹ Na druhou stranu později v knize Kubo navštíví výstavu obrazů malíře I Čungšöpa pocházejícího ze Severu.¹³⁰ Existuje tedy asi jen tenká a nepředvídatelná hranice pro to, jaká díla budou povolena a jaká ne. Kubo porovnává svůj život s ostatními známými pocházejícími ze Severu a místy mimovolně závidí těm, kterým se podařilo uspět. Je také fascinovaný slavnými osobnostmi s podobnými životními osudy, jako byli například Marc Chagall nebo Dante, protože jsou si v jeho očích životy všech uprchlíků/exulantů v určitém směru podobné. S tím se pojí i motiv utečenců, který je Čchö Inhunovi vlastní a prolíná nejen tímto románem.

7.3 Shrnutí

Vzhledem k podobnosti hlavních postav a jejich zřejmé autobiografičnosti se nabízí myšlenka jakési tematické návaznosti děl – jako by dal autor šanci Mjōngdžunovi vrátit se do života po deseti letech a zkusit žít znovu, tentokrát na jihu, v jiném, a přitom podobném kontextu.

Kdybychom měli několika slovy shrnout téma obou knih, pak *Volný prostor* se zabývá především působením ideologií, neschopností orientace hlavní postavy ve

¹²⁸ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 128.

¹²⁹ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 246-247.

¹³⁰ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossiüi iril*, s. 303-307.

společnosti obecně a ve vztazích konkrétně, rozdíly a podobnostmi mezi životem v severní a jižní Koreou.

V *Deníku spisovatele Kuboa* se autor soustředí na totéž, jen v logicky posunutém čase, kdy téma války a ideologií zastiňuje nová ideologie – modernizace – a leitmotivem jsou tedy její dopady na společnost – ať už jsou pozitivní nebo negativní. Zůstává problematika zapojení se jednotlivce do společnosti, schopnost navazování vztahů v tomto novém kontextu na pozadí změněné, a přesto stále poměrně skepticky komentované politiky.

7.4 Společné návratné motivy knih

Vzhledem k téměř desetiletému časovému odstupu děl, které budeme v této části porovnávat, je možné vysledovat určité motivy autorovi blízké, ke kterým se stále vrací už proto, že ho nejen zajímají, ale protože jsou stále aktuální. Obě hlavní postavy v knihách jsou z velké části autobiografickým obrazem samotného Čchö Inhuna¹³¹, a když je budeme takto vnímat, jsme schopni pozorovat určitou změnu názorů a přesah jednotlivých motivů, které se v průběhu necelých deseti let mění stejně tak, jako se mění i autor. Některé z nich se pokusím v této části popsat a porovnat je s reálnou postavou a životem spisovatele. Především se budu věnovat postavám intelektuálů, jejich projevům v dílech, způsobu četby zahraniční a domácí literatury, přítomnosti autora v jednotlivých knihách a odkazům na jeho život. Poslední motiv se bude týkat principu polarizace postupujícím oběma knihami.

7.4.1 Postava intelektuála

Čchö Inhunovou oblíbenou postavou jsou bezpochyby intelektuálové. Většinou jsou to outsideri, posedávající doma, kde je mnohdy vyjádřena určitá stísněnost prostoru, ve kterém tráví většinu času. Nejsou také nějak obratní v navazování a udržování mezilidských vztahů. Mjōngdžun je studentem filozofie na vysoké škole, Kubo zase spisovatelem, což implikuje velkou míru introvertnosti. Oba sdílejí lásku ke knihám. Mjōngdžun se prostřednictvím knih snaží najít odpovědi na otázky ohledně svého života a zdá se jimi být až posedlý – jsou pro něj prostředkem pro útěk od reality a zdrojem útěchy. Kubo se k tomuto období vrací na začátku knihy, kdy popisuje, že si skutečně v

¹³¹ Čchö Inhunův reálný věk více méně souhlasí s věkem hlavních postav – při vydání *Volného prostoru* bylo autorovi dvacet čtyři let a třicet tři let, když začal s vydáváním *Deníku spisovatele Kuboa*.

mládí udržoval knihy jako prostředníka mezi reálným světem a svým životem, a právě tato obsese ho dovedla k promrhání dvaceti let po útěku na Sever, kdy se duševně vyrovnával s následky korejské války.¹³² Rozhodl se tedy tehdy, že se bude snažit těžkosti života analyzovat, a proto si zvolil kariéru spisovatele.¹³³

V postavě Mjōngdžuna můžeme vyzorovat silný vliv francouzského existencialismu na autora – je izolovaný, plně soustředěný pouze na sebe, snažící se objevit smysl svého života, kritizující nešvary městské společnosti, zároveň v něm ale přetrvává touha identifikovat se se skupinou, což vnímám jako obohacení o korejský prvek. Rozhodně nemůžeme Mjōngdžuna vnímat jako kladný charakter a není ani autorovým záměrem ho jako kladného představovat. Mjōngdžun po celou dobu příběhu žije ve svém vlastním světě a stále hledá ideální místo pro přežití uzpůsobené svým představám, které ale neexistuje. Oproti němu je Kubo daleko více oproštěn od ideálů, žije v přítomnosti a nepotřebuje se za každou cenu zařadit se do společnosti. Tento posun je přirozeně zapříčiněn posunem autorových vzorů. Kubo sice kritizuje společnost, ve které žije, jeho výtky jsou ale už racionální, nejsou emočně zabarvené a pouze popisují nekalost společnosti a vlády, proti nimž protestuje ve svých vydaných člancích a rozhovorech. Tudíž se reálně snaží o nalezení a veřejné pojmenování problému, zatímco Mjōngdžun sice problémy společnosti vnímá, odmítá kvůli nim ale jakkoliv bojovat a chce před nimi pouze utéct.¹³⁴ Kubo také není na rozdíl od Mjōngdžuna výbušný, je vyrovnaný a cítí zodpovědnost za svůj život, což by se o Mjōngdžunovi dalo jen těžko říci. Oba ale spojuje jedna charakteristika, a tou je ta, že si připadají být okolím nepochopeni. Když se zaměříme na Mjōngdžuna, opakuje v knize podobný vzorec chování. V interakci s ostatními se soustředí pouze na svůj postoj a v momentě, kdy vycítí, že ho s ním druhá strana nesdílí, rozlítí se a odejde. To můžeme pozorovat například při konverzaci s panem Čōngem nebo otcem, kteří jen tiše vyčkávají na to, až Mjōngdžun vyjádří vše, co chtěl, nijak mu neoponují a nechají ho odejít.¹³⁵ U Kuboa je vidět určitý posun. Je již schopný s lidmi konverzovat, stále je zde ale cítit nutkání zakončit konverzaci více méně podle svých představ. Kubo je schopný identifikovat nepatřičnost svého chování a mnohokrát je mu až líto, že se nedokázal ovládnout a za každou cenu se snažil vysvětlit a prosadit své stanovisko.¹³⁶ Kubo ale toto neporozumění nepocituje jen v interakci s lidmi, se kterými se stýká, adresuje ho i v rámci společnosti. Lidé podle něj

¹³² ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossŭi iril*, s. 16.

¹³³ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossŭi iril*, s. 15.

¹³⁴ Dokonce i při vypuknutí korejské války nebojuje a schovává se v jeskyni.

¹³⁵ ČCHÖ, Inhun. *Kwangdžang*, s. 46-48, 102-103.

¹³⁶ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubo ssiŭi iril*, s. 61-73, 106-109.

vyznávají rozdílné hodnoty než on sám – jsou lhostejní k politické situaci, nesnaží se o sebepoznání, pouze propadají konzumu a zajímají se jen o problémy dotýkající se jich osobně. Nejvýstižněji atmosféru doby popisuje v tomto úryvku: „*Žijeme v době, ve které jsou lidé schopni vyměnit Tripitaku Koreanu za nylonové kalhotky.*“¹³⁷

Poslední věcí stojící za zmínku je to, že obě postavy se velmi dobře orientují v zahraniční literatuře, často polemizují nad obsahem knih a občas se mezi nimi snaží vyhledat spojitosti (například při již zmiňovaném porovnávání křesťanství a stalinismu). U postavy Kuboa jsou tyto odkazy ještě častější, protože je dílo vydáno později, a tudíž má autor širší rozhled. Způsob, kterým obě postavy čtou zahraniční díla, nám může připadat již od prvního pohledu zvláštní. Jsme v něm schopni pozorovat to, jakým způsobem tehdejší korejští intelektuálové pracovali s nově zpřístupněnou literaturou. Je zde vidět fascinace zahraniční literaturou a jejími různými směry – ať už se jedná o romantismus, existencialismus nebo realismus. Všechny totiž pronikly v době druhé modernizace do Koreje najednou a korejští spisovatelé na ně přirozeně začali reagovat. U Čchö Inhuna jsem již zmiňovala ovlivnění francouzským existencialismem ve *Volném prostoru*, reakce na zahraniční literaturu je ale nejzřetelněji postřehnutelná na postavě Kuboa. Kubo dílům nepochybně rozumí, avšak má tendenci přebírat ideje z nich vyčtené příliš doslova, tyto ideje potom hromadit a hledat v nich spojitosti svým vlastním unikátním způsobem, až se to místy zdá být křečovité. Touží po tom, aby čtenáři předal všechny poznatky, které objevil, a pokouší se je aplikovat na korejské prostředí, což je obdivuhodné, vezmeme-li v potaz konzervativní dobu, ve které Čchö Inhun tvořil. V porovnání s ním čtou ostatní spisovatelé jeho generace západní díla daleko povrchněji. Domácí díla má Kubo tendenci hodnotit spíše kriticky, popírá například vliv děl spisovatelů I Kwangsua a Čchä Mansika na vývoj moderní korejské literatury a společnosti a nevidí v současné literatuře žádnou ústřední osobnost, ke které by bylo možno vzhlížet.

7.4.2 Explicitní a implicitní přítomnost Čchö Inhuna v dílech

Obě hlavní postavy a autora spojuje město Wönsan v severní Koreji. Čchö Inhun je sice původem z města Hörjōng, po příchodu sovětských vojsk na Sever roku 1945 byl ale jeho rodině zkonfiskován majetek a byla nucena přestěhovat se do Wönsanu, v němž autor žil až do odchodu na Jih a byl pro něj klíčovým místem pro vlastní rozvoj. Ve škole

¹³⁷ ČCHÖ, Inhun. *Sosölka Kubo ssiüi iril*, s. 11.

byl údajně traumatizovaný učitelem korejštiny, který ho nutil do sebekritiky za obsah esejí, jež psal.¹³⁸ Na tuto zkušenost odkazuje ve *Volném prostoru* v části, kdy je v severní Koreji předvolán před nadřízené a nucený zpytovat svědomí za „lživou“ reportáž o mandžuském kolchozu, kde lidé údajně z nouze nosili japonské oblečení.¹³⁹ Po tomto incidentu ho poslali na nucenou dovolenou, respektive přehodnocení názoru, právě do města Wönsanu. V *Deníku spisovatele Kuboa* je Wönsan Kuboovým rodným městem, nevyjadřuje ale žádné konkrétní vzpomínky s ním spojené, pouze ho představuje jako malé přístavní město. Pro Čchö Inhuna byl Wönsan důležitý v tom směru, že se tam prostřednictvím učitele seznámil s novelou *Naktonggang* spisovatele Čo Mjōnghüiho¹⁴⁰ líčící příběh revolucionáře Pak Sōnguna a jeho přítelkyně Rosy bojující proti japonskému vlastnictví půdy a snící o restrukturalizaci vesnice v socialistickém stylu. Tento příběh ho později inspiroval ve vlastním díle, nejen protože v něm zformoval rané představy o světě, ale zejména poněvadž ho uchvátil vztah mezi Pak Sōngunem a Rosou. Rosu si poté promítá do svých ženských postav, především ve *Volném prostoru*. Čchö Inhun v raném dětství vyrůstal pod japonskou nadvládou a problematice s ní spojenou se blíže věnuje v knize *Tchäpchung* (1973, Tajfun). Navazuje na ni ale okrajově také ve *Volném prostoru* a *Deníku spisovatele Kuboa*. Zatímco Mjōngdžun se soustředí převážně na nespravedlnost systému, který v jižní Koreji umožnil některým kolaborantům pokračovat v kariéře ještě po osvobození,¹⁴¹ Kubo už popisuje především to, jakým způsobem ho ovlivnilo dospívání za japonské nadvlády a jaké kulturní přežitky tehdejší doby se nacházejí v současné Koreji. Rovněž vyjadřuje nesouhlas s normalizací vztahů mezi Koreou a Japonskem kvůli absenci omluvy japonské strany za okupaci.¹⁴²

Korejská válka vypukla, když byl Čchö Inhun v posledním ročníku střední školy, a v prosinci se společně s rodinou v rámci evakuace z Wönsanu za pomoci vojsk OSN přesunul do Pusanu.¹⁴³ Tuto zkušenost a zároveň trauma z plavby do jižní Koreje Čchö Inhun vylíčil ve *Volném prostoru* při Mjōngdžunově plavbě do Indie, kde se Mjōngdžun s ostatními válečnými zajatci na stísněném prostoru plaví do neznáma. Ale i přesto, že je hlavní postava přímým účastníkem korejské války, autor se nezaměřuje na to, aby čtenáři

¹³⁸ BANG, Min-Ho. *Kodokhan munmjōngüi hanghäsa Čchö Inhun sönsäng* (Námořník Čchö Inhun osaměle se plavící civilizací). *Tähaksinmun* [online]. 18.11.2018 [cit. 2020-06-15]. Dostupné z: <http://www.snunews.com/news/articleView.html?idxno=18850>

¹³⁹ ČCHÖ, Inhun. *Kwangžang*, s. 112.

¹⁴⁰ Čo Mjōnghüi (1894–1942) byl členem Korejské asociace proletářských spisovatelů (KAPF), nebyl ovšem ovlivněn ideologií takovou mírou jako ostatní autoři. Jeho neznámějším dílem je novela *Naktonggang* (1927), která je považována za první dílo socialistického realismu. (LÖWENSTEINOVÁ, 2007, s. 55.)

¹⁴¹ ČCHÖ, Inhun. *Kwangžang*, s. 64.

¹⁴² ČCHÖ, Inhun. *Sosölka Kubossiüi iril*, s. 86, 251.

¹⁴³ BANG, Min-Ho. *Kodokhan munmjōngüi hanghäsa Čchö Inhun sönsäng* (Námořník Čchö Inhun osaměle se plavící civilizací).

předal autentický zážitek a popis konfliktu. Mjōngdžun pozoruje válku až téměř nezúčastněně a soustředí se spíše na svůj vlastní psychický stav a ztrátu rodiny. K válce se navrácí s postavou Kuboa, kdy popisuje, že v průběhu korejské války byl ještě moc mladý na to, aby si s ní dělal příliš velké starosti, a strach z války v něm gradoval až postupem času, kdy dospěl. Strach z války s ním v knize sdílejí známí kvůli tehdy probíhající válce ve Vietnamu a které se obě Koreje účastní. Očekávají, že po dvacetiletém příměří si světové mocnosti opět usmyslí menší válkou v Koreji zabránit většímu střetu.¹⁴⁴ K válce se Kubo opakovaně vrací už proto, že politická situace a některé dějinné události (například pokus o atentát na prezidenta Paka) ji neustále evokují.

Postava Mjōngdžuna je v knize polosirotkem, v příběhu Kuba rodina zase celá jeho rodina zůstala v severní Koreji. I přestože se Čchö Inhun dostal do jižní Koreje s rodinou, zanedlouho všichni kromě něj emigrovali do USA. Stal se tedy „sirotkem“ v cizí zemi a zřejmě jsou si proto hlavní postavy v tomto směru s autorem podobné. Čchö Inhun sám udává, že pro něj bylo nesmírně těžké se v novém prostředí aklimatizovat, protože nemohl nikde najít své kořeny a vyrovnat se s tím dokázal až při psaní literatury v době, kdy pracoval jako vojenský překladatel, proto označuje dobu strávenou na vojně za svou pravou vysokou školu.¹⁴⁵

7.4.3 Polarizace

Posledním návratem, jemuž se chci v této práci věnovat, je velká polarizace textů. Nejzřetelněji je toto vymezení autorem zdůrazněno především ve *Volném prostoru*, nechybí ovšem ani v *Deníku spisovatele Kuboa*.

Ve *Volném prostoru* se setkáváme s polarizací v různých podobách, je zde *polarizace prostoru*, kdy stojí v opozici severní Korea vs. jižní Korea, volný prostor vs. soukromý prostor. *Ideologie a náboženství* jsou rovněž uváděny v kontrastu: komunismus vs. kapitalismus a křesťanství vs. stalinismus. Stejně tak jsou jasně *vypólované postavy Volného prostoru*: jsou buď *aktivní nebo pasivní* (Ůnhje a Junä), společnost je rozdělená na *privilegované a ty neúspěšné*. V centru ovšem stojí zcela zásadní vztah já vs. ostatní.

Stejně jako Mjōngdžun se i Kubo cítí být výlučný: sám sebe staví do protikladu k ostatním buď *samostatně* jako jedinec, což vytváří protiklady jako já (Kubo intelektuál) vs. oni (Korejci), já (Kubo utečenec) vs. oni (Jihokorejci), nebo v rámci komunity náležící

¹⁴⁴ ČCHÖ, Inhun. *Sosŏlka Kubossŭi iril*, s. 135, 212.

¹⁴⁵ KIM, 1996, s. 37.

pod skupinu „*my*“, která je v opozici k jiné skupině lidí. To se projevuje na mnoha stupních jeho sounáležitosti s Koreou, například: *my* (Korejci) vs. Pak Čöngħüi, *my* (neúspěšní spisovatelé) vs. oni (úspěšní), *my* (jižní Korejci) vs. Ti na Severu, *my* (Korejci) vs. oni (svět – ať už jde o Číňany, Američany, Rusy či Japonce).

7.5 Závěry

Čchö Inhun je autorem silně autobiografickým, intelektuálským a písicím v těsné souvislosti s dobou, ve které žil. Jeho tvorba je do jisté míry „uvězněna“ mezi japonskou nadvládou, korejskou válkou, prezidentem Pak Čöngħüim a Koreou – vůči které ustavičně projevuje ambivalentní vztah, v důsledku na ni ale nikdy nezanevře, a z těchto základních aspektů se skládají a vyrůstají jeho motivy. Vzhledem k tomu, že jsou jeho knihy osobní a intelektuálské, a k tomu se cítí být neustále omezovaný, píše autor v zastoupení fiktivní postavy, které propůjčuje svůj hlas a vyjadřuje jejím prostřednictvím opakovaně své názory na rozličné politické a sociální problémy společnosti. Nadále ale zůstává věčným idealistou. I přestože je svobodný duchem a není omezený vzděláním, neustále se cítí jako vyvrženec a utečenec (tato stigmatizace ovšem neznamená ztrátu sebeúcty), nehledě na prostředí, ve kterém se nachází, pravděpodobně proto bytostně touží po svobodě a hodnoty, které vyznává, se svobody bezprostředně týkají.

8. Závěr

Cílem této práce bylo představit spisovatele Čchö Inhuna, dobu, ve které tvořil a jeho tvorbu se zaměřením na knihy *Volný prostor* a *Deník spisovatele Kuboa*. Především v těchto dvou dílech vypátrat návratné motivy, analyzovat je, a následně se najít jejich tematickou návaznost a zároveň spojitost ve vztahu autor/ hlavní postava.

Zpočátku práce jsem se věnovala historickým událostem, které zásadně ovlivnily Čchö Inhunův život a tvorbu. V úvodu popisuji období 50. let a charakterizuji vládu prezidenta I Süngmana, pokračuji dubnovou revolucí, svržením prezidenta, dočasným rozvolněním situace a znovu nastolením nového autoritativního režimu prezidentem Pak Čonghüim. Pro Čchö Inhuna bylo toto období – počínaje korejskou válkou, útekem ze Severu, zklamáním se v jižní Koreji, následně dubnovou revolucí a svržením vlády (po zkušenosti ze severokorejského režimu šokujícím), rozvolněním a opětovným zpřísněním režimu; to vše se událo za pouhých deset let a není tedy divu, že tyto události zformovaly témata, kterým se po celý zbytek své literární tvorby věnoval. Na tuto část navazují charakteristikou literatury šedesátých let a představením jejich hlavních proudů a představitelů, společně s výčtem jejich významných děl. V této části se pokouším upozornit na rozdíly a spory mezi jednotlivými skupinami autorů. Pokračuji představením Čchö Inhuna a jeho díla, včetně rozdělení jeho tvůrčího období do jednotlivých fází, a v poslední kapitole první části práce zmiňuji také ohlasy jihokorejských kritiků na jeho tvorbu uspořádané podle témat, kterými se v jednotlivých obdobích zabývali.

V druhé polovině práce jsem si pro analýzu vybrala knihy *Volný prostor* a *Deník spisovatele Kuboa*. Prostřednictvím obou knih jsem objevila témata, kterými se autor v dílech zabývá – jsou jimi postavy intelektuálů, působení ideologií na jedince, rozdíly a podobnosti způsobu života v severní, jižní Koreji a odkazy na život v Koreji za japonské nadvlády, problémy a přínosy modernizace a schopnosti navazování mezilidských vztahů. Neustálé opakování těchto témat mě přivedlo k rozboru návratných motivů v rámci každé knihy zvlášť a následně jejich propojení ve společné návratné motivy obou knih včetně vztahu autora k nim.

V obou knihách jsem také prostřednictvím charakteru, myšlenkových pochodů a chování hlavních postav vyzorovala Čchö Inhunův osobní vklad – zejména jeho vnitřní rozpolcenost a úzkost zapříčiněnou hned několika faktory. V první řadě autoritářskou vládou, omezující jeho svobodu a tvorbu, s jejímiž dopady se nebyl schopný ani v pozdější tvorbě zcela vyrovnat a psát otevřeně. Dalším faktorem byl bezpochyby jeho

severokorejský původ, který ho chtě nechtě izoloval od zbytku společnosti. Častý je ovšem i motiv dobrovolného exilu.

Rovněž se v jeho dílech odráží touha po uznání v rámci korejské literární scény. Osobně v něm vidím velmi sebevědomého autora, který se snaží všechny své znalosti a nově objevené poznatky nezbytně vložit do textu a sám se díky tomu cítí být nejen korejským, ale i světovým autorem. Což samozřejmě není negativním rysem a rozhodně není jediným autorem, u kterého bychom mohli tuto tendenci vyzorovat, dokonce je v porovnání s ostatními méně kýčovitý a doopravdy disponuje rozsáhlými znalostmi. Ocitáme se s ním společně na křižovatce vývoje korejské literatury, kdy se moderní autoři snaží být světoví a nechávají se inspirovat západní (nepokrytě) a japonskou (nepřiznaně) literaturou a zároveň jsou zde ti, kteří si přejí o to více zachovat korejskou literární tradici.

Za úspěch považuji to, že se mi podařilo ve zdrojích dohledat některé odkazy na autorův život, které mi následně umožnily přesnější analýzu, resp. odhalit velkou část autobiografických rysů jeho děl, protože většina publikací se o Čchö Inhunově životě zmiňuje pouze okrajově a klade důraz čistě na analýzu děl (ovšem odlišné od západního pojetí literární analýzy). Možná by bylo možné některé další odkazy na jeho minulost odhalit v ostatních dílech, což ale nebylo cílem této práce. Práce by si jistě zasloužila analýzy děl *Hösägin* a *Hwadu*, které by mnohé mezery doplnily, tím by se ovšem její rozsah neúnosně rozšířil. Zajímavá by mohla být také práce komplexně se zabývající všemi Čchö Inhunovými adaptacemi a parodiemi korejských klasických románů, toto téma by se však týkalo jiné etapy jeho vývoje lidského i literárního.

9. Seznam použité literatury

Prameny

ČCHÖ, Inhun. *Kwandžang/Kuunmong: Čchö In-hun čöndžip 1 (Volný prostor/ Sen devíti z oblaků: Sbíрка Čchö In-hunových děl 1)*. 5. Soul: Munhak kwadžisöngsa, 1990. ISBN 978-89-320-1915-4.

ČCHÖ, Inhun. *Sosölka Kubo ssiüi iril: Čchö In-hun čöndžip 4 (Deník spisovatele Kuboa: Sbíрка Čchö In-hunových děl 4)*. 9. Soul: Munhak kwadžisöngsa, 1989. ISBN 9788932019185.

Sekundární literatura

BANG, Min-Ho. *From the Maelstrom of the Korean War. Korean Literature Now* [online]. 2015, (28) [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: <https://koreanliteraturenow.com/essay/musings/maelstrom-korean-war>

BANG, Min-Ho. *Kodokhan munmjöngüi hanghäsa Čchö Inhun sönsäng* (Námořník Čchö Inhun osaměle se plavící civilizací). Tähaksinmun [online]. 18.11.2018 [cit. 2020-06-15]. Dostupné z: <http://www.snunews.com/news/articleView.html?idxno=18850>

ČCHÖ, Jungjöng. *Čchö Inhun sosörüi jöngusa jöngu* (Výzkum historie výzkumu románů Čchö Inhuna). Ömunnončchong [online]. 2015, s. 269-287 [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: <http://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE07121508>

CHO, Dae Yop. *4wölhjöngmjöngkwa mindžudžüi* (Dubnová revoluce a demokracie). Sačchong [online]. 2010, (71), 78-79 [cit. 2019-12-10]. ISSN 1229-4446. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&profile=eds>

ČÖNG, Čärim, ed. *Čchö Inhun: Munhagül 'Simmun' hanün čakka* (Čchö Inhun: Spisovatel kladoucí otázky literatuře). Soul: Kül Nurim, 2013. ISBN 978-896-3272-245.

ČÖNG, Jönghun. *A Study on Choi Inhun's early literary criticism. The Journal of Korean Modern Literature* [online]. 2016, (50), 479-480 [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: <http://www.dbpia.co.kr/Article/NODE07089190>

ČU, Insök. *Sädül to sesangül tünönguna* (Ptáci také opouštějí svět). Soul: ZMANZ, 2014. ISBN 9791130411149.

ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001. Dějiny států. ISBN 80-710-6411-4.

I, Čäpong. *Tchongilmunhagüi hürümkwa jökhal* (Role a proud literatury sjednocení). Tchongilnjusü [online]. 2015 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <http://www.tongilnews.com/news/articleView.html?idxno=114310>

JUGJÖNG, Čong. *Tosökwanül saranghan čakka, Čchö Inhunül Kirin tosögwan 'Čchötkörüm'* (Spisovatel milující knihovnu, první krok k Čchö Inhunově knihovně). Kojangsinmun [online]. 2019 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <http://www.mygoyang.com/news/articleView.html?idxno=52373>

KIM, Kun-woo. *1960njöndä tamron hwangjöngüi pjönhwawa čisikin tchongčeüi čoköne tähajö* (Změna diskurzu 60. let a podmínky kontroly intelektuálů). Tädong munhwa jöngu [online]. 2011, (74), 136-137 [cit. 2020-01-08]. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=>

KIM, Tae-gil. *Values of Korean People Mirrored in Fiction: Vol. II*. Soul: Dae Kwang Munwhasa, 1990. ISBN 02-392-9391.

KIM, Ukdong. *Kwandžangül iknün ilgop kadži pangböp* (Sedm způsobů čtení Volného prostoru). Söul: Munhak kwadžisöngsa, 1996. ISBN 89-320-0816-7.

KWÖN, Jöngmin. *Hanguk hjöndä munhaksa: 1945-1990* (Dějiny moderní korejské literatury: 1945-1990). Soul: Minümsa, 1993. ISBN 89-374-1038-9.

LEE, Chong-Sik. *Park Chung-Hee: from poverty to power*. Palos Verdes, Calif: KHU Press, 2012. ISBN 06-155-6028-8.

LEE, Sang-Sup. *Modern Korean Fiction*. Seoul: Korean Culture & Arts Foundation, 1983.

LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta POPA. *Made in Korea*. Praha: Nová vlna, 2018, s. 341-343. ISBN 978-80-85845-85-3.

LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Korejská literatura II: 60. léta* [přednáška]. Praha: Univerzita Karlova, 11. 12. 2019.

LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Slovník korejské literatury*. Praha: Libri, 2007. ISBN 9788072772711.

MUNHAKSAWA PIPCHJÖNG JÖNGUHÖ. *1969njöndä munhakjöngu* (Studie literatury 60. let). Soul: Jeha, 1993. ISBN 89-7359-094-4.

O, Ikhwan. *Panmindžok hängütkpjöl čosaiwönhüi* (Speciální vyšetřovací komise protinárodních aktivit). Encyclopedia of Korean culture [online]. Söngnam: Academy of Korean Studies, 1995 [cit. 2019-12-04]. Dostupné z: http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Index?contents_id=E0021478

O, Kwangsu. *I Čungšöp*. Encyclopedia of Korean culture [online]. Söngnam: Academy of Korean Studies, 1997 [cit. 2020-07-16]. Dostupné z: <http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Item/E0046021>

PAK, Hähjön. *"Kwangdžang"üi sosölka, Čchö Inhun pjölse* (Smrt spisovatele "Volného prostoru" Čchö Inhuna). Chosun.com [online]. Čosön Ilbo, 2018 [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: https://news.chosun.com/site/data/html_dir/2018/07/23/2018072301285.html

PÄK, Čchöl. *Sosimindžök hjöndä pigük: Siwöľčakpchum pesŭtchŭüi sunü* (Moderní tragédie nižší střední třídy: Nejlepší díla měsíce říjen podle pořadí) [online]. Tonga Ilbo, 1959 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z:

<https://newslibrary.naver.com/viewer/index.nhn?articleId=1959102800209204003&editNo=2&printCount=1&publishDate=1959-10-28&officeId=00020&pageNo=4&printNo=11527&publishType=00020>

PÄK, Čchöl. *59jödososöl pesŭtchŭtchen* (10 nejlepších románů roku 1959) [online]. Tonga Ilbo, 1959 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z:

<https://newslibrary.naver.com/viewer/index.nhn?articleId=1959122900209204003&editNo=2&printCount=1&publishDate=1959-12-29&officeId=00020&pageNo=4&printNo=11589&publishType=00020>

SETH, Michael J. *A history of Korea: from antiquity to the present*. Lanham, Md.: Rowman & Littlefield Publishers, 2011. ISBN 978-0-7425-6716-0.

Tchalsikmindžuüi (Dekolonializace). In: Namuwiki [online]. Paraguay, 2015- [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <https://namu.wiki/w/탈식민주의>

YI, Nam-ho, Ch'anje U, Kwangho YI, Mihyön KIM a Youngju RYU, BROTHER ANTHONY, of Taizé, ed. *Twentieth-Century Korean Literature*. UK: Eastbridge Books, 2005. ISBN 978-1788690713.

9kŭp kongmuwön kugö: 1960njöndäüi munhak (Korejština pro 9. stupeň zkoušek pro státní úředníky: Literatura 60. let). In: YouTube [online]. 23. 7. 2019 [cit. 2020-01-07]. Dostupné z: <https://youtu.be/dme4LcOuXMc>. Kanál uživatele Kangnam kongmuwön pangsong.